

„Přijměte tempo přírody: jejím tajemstvím je trpělivost.“

Ralph Waldo Emerson

ÚVODNÍK

Má to smysl!

Vážení kolegové, věřím, že i přes prázdninový režim jste zaznamenali zásadní událost – po letech úsilí byla schválena novela lesního zákona. Jde o největší legislativní změnu v oblasti lesního hospodářství za poslední tři dekády. Je potěšující, že v ní sehrál klíčovou roli právě SVOL. Díky iniciativě sdružení, ve spolupráci s dalšími partnery a Ministerstvem zemědělství, se podařilo prosadit řadu důležitých změn. A hlavně: opět se ukázalo, že dialog mezi partnery má smysl – i přes rozdílné pohledy lze nakonec najít shodu.

Musím se přiznat, že v závěru legislativního procesu jsem měl velkou obavu, jestli množství různých pozměňovacích návrhů nakonec nezmaří celou naši snahu. Z novely, která měla za cíl rigidní pravidla spíše rozvolnit, se snadno mohl stát jen další nástroj nátlaku na vlastníky a správce lesů. To se naštěstí nestalo. Je třeba si připustit, že ne všechny požadavky se nám podařilo prosadit. Na druhou stranu je dobré si uvědomit, že podstatná část našich společných požadavků se propadla do výsledného znění. A to je určitě úspěch!

Nesmíme ale usnout na pomyslných vavřínech, protože nás čeká mnoho další práce. Nejvíce nyní rezonuje nařízení o odlesňování EUDR, které se, jak to často u celoevropských nápadů bývá, ve stávající podobě zcela míjí se svým zamýšleným posláním. Dalším dokumentem, který má potenciál ovlivnit udržitelné hospodaření v krajině, je nařízení o obnově přírody. Také doufejme, že novela zákona o ochraně přírody a krajiny – včetně vyhlášení dalšího národního parku Křivoklátsko – je prozatím alespoň odložena. Byla by škoda, kdyby si na plodech práce generací lesníků stavěla institucionální ochrana přírody symbolický pomník z veřejných prostředků. Velké poděkování za to patří i mnoha našim členům. Díky jejich aktivitě a nasazení se podařilo vytvořit silný odborný i veřejný hlas, který bylo slyšet.

Nemohu opomenout diskutovanou potřebu úprav zákona o myslivosti. Myslivost je činnost s významným vlivem nejen na hospodaření v lesích, ale také na celkový stav krajiny. Změny v krajině i změny ve společnosti se do aktualizace zákona nutně musejí promítnout. Mrzí mě, že naši organizaci v posledním pololetí opustilo několik významných členů kvůli způsobu komunikace kolem novely zákona o myslivosti. Hledání řešení v případě nezbytné novely zákona o myslivosti bude výzvou nejen technickou, ale také komunikační.

Přeji nám všem, ať se nám i nadále daří hájit zájmy lesníků, ať máme sílu i trpělivost čelit novým výzvám, a také aby slibované letní parno alespoň občas vystřídala trocha vláhy – aby zprávy o ústupu kúrovcové kalamity měly reálný základ co nejdříve.

S pozdravem LESU ZDAR!
Ing. Arnošt Buček,
první místopředseda SVOL
a předseda Komory církevních lesů

Revize EUDR na obzoru? Zásadní změny žádají vlastníci lesů a zemědělci v EU, Rada i Evropský parlament

Nařízení o boji proti globálnímu odlesňování (EUDR) mělo být jedním z pilířů evropské environmentální politiky. Podle zastánců má přispět k ochraně světových lesů a klimatu. Kritici však varují, že v současné podobě přináší především další vrstvu byrokracie, která zatěžuje evropské firmy – zejména malé a střední podniky – a ohrožuje konkurenceschopnost evropského hospodářství.

SVOL dlouhodobě poukazuje na špatné zacílení evropského nařízení o odlesňování a usiluje o jeho zásadní revizi. V únoru letošního roku představila Evropská komise tzv. Omnibus Package, soubor legislativních návrhů zaměřených na zjednodušení a úpravu ESG regulací v Evropské unii, které oslabují konkurenceschopnost evropských podniků vůči firmám ze zemí s méně přísnou regulací. Revizi EUDR se do tohoto balíčku bohužel nepodařilo zařadit. Druhou šancí je avizovaný podzimní balíček.

Zda se však podaří změny včas přijmout, je otázka. Na konci dubna jsme společně s Asociací lesnických a dřevozpracujících podniků (ALDP) odeslali předsedkyni Evropské komise Ursule von der Leyen žádost o zásadní revizi a zjednodušení nařízení EU o odlesňování. Reakcí byl pověřen zástupce generálního ředitele DG ENVI Patrick Child. Odpověď, kterou jsme obdrželi 10. července, však pouze vyjmenovává dosavadní (po)kroky Komise v implementaci EUDR.

Většina členských států má na věc jiný názor než Komise a na jednání Rady ministrů pro zemědělství 26. května se připojila k výzvě Lucemburska zásadně EUDR zjednodušit, mimo jiné zavedením kategorie zemí s bezvýznamným rizikem

odlesňování. Producenti z těchto zemí by pak neměli povinnost podávat prohlášení o náležité péči.

S odkazem na závěry Rady se SVOL a ALDP opět obrátily na ministra zemědělství Marka Výborného s apelem, aby Česká republika podpořila všechny aktuální snahy o revizi a odložení účinnosti EUDR.

7. července jsme byli ministrem zemědělství informováni o dopisu komisaře pro životní prostředí Jesice Roswall, ve kterém shrnuje kroky nezbytné ke zjednodušení

nařízení, tedy zavedení nové kategorie s bezvýznamným rizikem, zrušení či redukci povinných procent kontrol pro jednotlivé kategorie zemí a také zjednodušení povinností u subjektů, které neuvádí výrobky poprvé na vnitřní trh EU.

8. července vydaly společné prohlášení evropské organizace vlastníků lesů, pěstí, evropských zemědělců Copa-Cogeca, Evropská konfederace dřevozpracujících průmyslu CEI-Bois, Evropská konfederace nábytkářského průmyslu EFIC a další evropské asociace, v němž vyzývají Evropskou komisi, aby do svého balíčku pro zjednodušení předpisů EU 2025 (Omnibus) zahrnula komplexní přezkum nařízení EUDR.

9. července Evropský parlament schválil námitku ENVI výboru k rozdělení zemí podle rizika.

Usnesení požaduje přehodnocení srovnávacího systému EUDR pro jednotlivé země. Zpochybňuje metodologii a kritéria používaná ke klasifikaci zemí jako zemí s vysokým, standardním nebo nízkým rizikem podle nařízení. Pro hlasovalo 373 poslanců, proti 289, 26 se zdrželo. SVOL oslovil všech 21 českých europoslanců s žádostí o podporu námítky výboru ENVI. Proti hlasovala poslankyně Markéta Gregorová (Zelení, Piráti), zdržel se poslanec Ivan David (Evropa suverénních národů, SPD).

Nevzdáváme úsilí, aby nařízení bylo revidováno a státy s přísnou legislativou zabraňující odlesňování a degradaci lesů ve smyslu nařízení nemusely provádět nadbytečné byrokratické úkony a kontroly. Času na změnu ale moc nezbyvá ...

pokračování na str. 7 a 9

Foto: archiv SVOL

OSVĚTOVÁ KAMPAŇ SVOL v online prostoru „Mýcení mýtů o lesích“

V rámci projektu „Hospodaříme v lese i pro vás“ SVOL za finanční podpory Ministerstva zemědělství spustil na konci března osvětovou kampaň v online prostředí s názvem „Mýcení mýtů o lesích“.

Cílem projektu je zvýšení pozitivního vnímání a propagace lesnictví, zvýšení informovanosti laické veřejnosti o aktivním hospodaření v lesích a vysvětlení nejčastějších mýtů o hospodaření v lese a při užívání lesa veřejností.

Každé téma je uchopeno tak, aby bylo srozumitelné především široké veřejnosti. „Mýcení mýtů

o lesích“ přitahuje stále větší pozornost uživatelů sociálních sítí i návštěvníků webu Kouzlo lesa. Sledovanost obsahu a dosah kampaně již překročily hranici 200 000 osob, čímž už byly překonány původní očekávání a cíle. Velký zájem veřejnosti potvrzuje, že potřeba vysvětlovat lesnické souvislosti a vyvracet dezinformace je skutečně aktuální.

KAŽDÁ INTERAKCE SE POČÍTÁ

Zapojte se i vy – sdílejte, sledujte, diskutujte. Kampaň „Mýcení mýtů o lesích“ běží naplno právě teď, a každý nový díl nabízí příležitost

Mýcení mýtů o lese (4. díl) - Lesům je lépe bez zásahů člověka, obnovují se samy

nahlédnout na les z pohledu těch, kteří v něm hospodaří s respektem a odborností.

Navštivte web www.kouzlolesa.cz, kde najdete všechny články a videa. Sledujte také profily Kouzlo lesa na Facebooku a Instagramu, kde se můžete zapojit do diskuze, sdílet příspěvky se svými přáteli a pomoci nám šířit osvětu dál.

Konference SVOL: Nové výzvy, obměna ve vedení, vzájemná diskuse a jednota navenek

Hlavním poselstvím XXVI. konference SVOL, která proběhla 29. dubna v Třebíči, je snaha o vzájemný dialog a potřeba jednotného a koordinovaného přístupu navenek. Za jeden z hlavních cílů SVOL na nejbližší období konference stanovila přípravu vlastního návrhu znění novely zákona o myslivosti v těsné spolupráci všech komor. Konference byla volební, své druhé volební období v roli předsedy SVOL zahájil Ing. Jiří Svoboda. V Třebíči se sešlo 137 zástupců členů SVOL a významní hosté z resortu zemědělství, státní správy a dalších klíčových organizací.

Jednota napříč komorami a příprava vlastního návrhu novely mysliveckého zákona

Konference se nesla v duchu legislativních témat, která zásadně ovlivňují vlastníky lesů a hospodaření v lesích. Jedním z nich je novelizace zákona o myslivosti, která vyvolala v řadách SVOL napětí a vedla k odchodu několika členů ze sdružení. Sporné body vládního návrhu novely nebyly dostatečně komunikovány se všemi zainteresovanými a návrh se tak stal politicky neprůchodným. První čtení několik let připravované

novely zůstalo nedokončené v Poslanecké sněmovně. SVOL proto zřídil pracovní skupinu se zastoupením všech komor, která připraví vlastní návrh jako základ pro diskusi a jednání s budoucí vládou.

„Znovu se ukázalo, že myslivost je v mnoha ohledech třaskavé téma a často chybí politická vůle se do řešení dlouhodobých problémů ponořit. Budeme usilovat o změnu, která přinese vlastníkům lesních majetků, kteří dle současného zákona nedosáhnou na vytvoření vlastní honitby, větší možnost jak dosáhnout snížení

škod přemnoženou zvěří v jejich lese. Není vždy jednoduché sladit potřeby drobných vlastníků s velkými majetky o rozloze tisíců hektarů, ale na konferenci SVOL jsme se jasně shodli na vstřícném společném postupu,“ uvádí staronový předseda SVOL Jiří Svoboda.

Novela lesního zákona jako úspěšný kompromis

Na rozdíl od vývoje novely zákona o myslivosti, je SVOL v zásadě spokojen s novelizací zákona o lesích (pozn. novela ve znění, které schválila Poslanecká sněmovna, čeká na zveřejnění ve Sbírce zákonů). Jiří Svoboda připomněl, že SVOL byl iniciátorem, aktivním a důležitým partnerem při tvorbě novelizovaného zákona o lesích a poděkoval v této souvislosti Constantinu Kinskému za jeho iniciativní přístup a roli při otevření prostoru pro jednání. „Novela zákona přináší větší flexibilitu v lesnickém managementu a zvyšuje odpovědnost těch, kteří o lese rozhodují. Není dokonalá, ale je kompromisním výsledkem jednání mnoha zájmových stran. V novele postrádáme reformu státní správy lesů, pro kterou se nenašla potřebná vůle a politická podpora. Z našeho pohledu je to naprosto nezbytná věc a budeme o ní proto usilovat v budoucnu,“ doplňuje znovuzvolený předseda SVOL.

Stav členské základny SVOL ke dni 28. 4. 2025	počet členů	výměra (ha)
Komora obecních lesů	487	244 354
z toho:		
obce, jejich příspěvkové organizace a obchodní společnosti	473	218 446
lesní družstva a společenství obcí	14	25 908
Komora soukromých lesů	222	158 082
Komora církevních lesů	22	142 096
Mimořádné členství	3	5 042
SVOL Celkem	734	549 574

Postoj SVOL k EUDR a ochranářskému maximalismu

Rezolutní stanovisko zaznělo na konferenci i vůči evropskému nařízení o odlesňování (EUDR). Podle SVOL je špatně zacílené, administrativně náročné a zbytečně zatěžující vlastníky lesů v zemích, kde k odlesňování nedochází. SVOL bude i nadále usilovat o jeho zásadní revizi, zároveň je však nutné věnovat pozornost jeho aplikaci v praxi, protože schválení revize není jisté a sankce za nesplnění podmínek tvrdé. Jiří Svoboda připomněl také dlouhodobý nesouhlas SVOL s plánovaným vyhlášením Národního parku Křivoklátsko. Tento krok podle SVOL nepřináší oproti stávající ochraně lesů a krajiny žádnou přidanou hodnotu, nese s sebou další finanční zátěž pro státní rozpočet, a navíc s ním trvale nesou-

hlasí dotčené místní samosprávy. Ve schváleném usnesení konference odmítla zřizování nových velkoplošných chráněných území na lesních pozemcích. Během dopoledního bloku konference vystoupili hosté z Ministerstva zemědělství, Poslanecké sněmovny, státního podniku Lesy ČR či Národního lesnického institutu. Hovořilo se o finančním zabezpečení hospodaření v lesích, mj. i prostřednictvím výnosů z emisních povolenek, budoucích legislativních změnách a nástrojích pro vlastníky lesů – například webových mapových službách a datech NLI. Byly také představeny postoje k režijním honitbám, větrným elektrárnám či riziku pokračování kůrovcové kalamity. Zazněla i kritika směrem k individuálnímu vystupování komor SVOL. Předseda Komory soukromých lesů vyjádřil nelibost nad pokračování na str. 9 »

AKTUÁLNÍ SLOŽENÍ REPUBLIKOVÉHO VÝBORU SVOL PO VOLBÁCH 2025:

Předseda SVOL: Ing. Jiří Svoboda, Lesní družstvo obcí, Příbyslav

1. místopředseda: Ing. Arnošt Buček, Arcibiskupské lesy a statky, s.r.o.

2. místopředseda: Ing. Richard Podstatzký, lesní majetek Litenčice

3. místopředseda: Ing. Jaroslav Semerák, Lesy a parky Trutnov, spol. s r.o.

ZÁSTUPCI ZVOLENÍ ZA KOMORU OBECNÍCH LESŮ:

Ing. Jiří Neshyba, Lesy města Brna, a.s.

Ing. Roman Šimek, Lesy města Olomouce, a.s.

Ing. Václav Zámečník, Lesy města Písku s.r.o.

ZÁSTUPCE ZA KOMORU SOUKROMÝCH LESŮ:

Ing. Jan Sovák, Kinský Žďár, a.s.

ZÁSTUPCE ZA KOMORU CÍRKEVNÍCH LESŮ:

Ing. Petr Bláha, Benediktinská hospodářská správa s.r.o.

ZÁSTUPCI REGIONÁLNÍCH ORGANIZACÍ:

region Jihočeský – Ing. Jan Kalafut, vlastní lesní majetek

region Jihomoravský – Lukáš Hrdlička, Město Kunštát

region Karlovarský - Ing. Pavel Cekota, Lesy města Chebu s.r.o.

region Plzeňský – Ing. Josef Forst, Domažlické městské lesy spol. s r.o.

region Severočeský – nezvolen

region Severomoravský – Ing. Jakub Zapletal, B.F.P. Lesy a statky Tomáše Batí, spol. s r.o.

region Středočeský – Ing. Miroslav Pacovský, vlastní lesní majetek

region Východočeský – Radomír Charvát, Lesní družstvo obcí Vysoké Chvojno s.r.o.

region Vysočina – Ing. Pavel Bambula, Lesní družstvo obcí Měřín, družstvo

SVOL-komora soukromých lesů a Asociace soukromého zemědělství podepsali společné memorandum

Zástupci SVOL-komory soukromých lesů v dubnu v Praze slavnostně podepsali s Asociací soukromého zemědělství ČR memorandum o spolupráci. Za SVOL-komoru soukromých lesů v ČR z.s. se podpisu zúčastnil předseda komory Richard Podstatzky Thonsern, místopředseda Constantin Kinský a člen komory Wenzel Lobkowicz a soukromý vlastník Zdenek Kučera. Za ASZ se podpisu zúčastnil předseda Jaroslav Šebek s oběma místopředsedy.

Podepsání memoranda bylo splněním usnesení valné hromady komory soukromých lesů ze dne 22. 2. 2024 a 25. 2. 2025. Soukromí vlastníci lesní a zemědělské půdy tak deklarovali, že budou usilovat o posílení svých práv, o rozvoj trvale udržitelného lesního hospodaření a o podporu rodinných farem jako osvědčeného modelu šetrného hospodaření na venkově. Zástupci obou organizací předsta-

vili své cíle novinářům na tiskové konferenci, která se konala po podepsání memoranda. Spolupráce mezi organizacemi vznikla jako reakce na nedostatečné hájení zájmů soukromých vlastníků půdy. Spolupráce mezi našimi organizacemi dlouhodobě trvá, neboť máme společné zájmy vycházející ze stejných kořenů. Stejně jako u nás jsou členy rodiny, které restituovaly často zdevastovaný majetek a řada rodin byla

perzekuována i vězněna komunistickým režimem. Spojuje nás tedy zodpovědnost vůči minulým i budoucím generacím, zachování hospodářských funkcí venko-

va, trvale udržitelné hospodaření v lese, ochrana soukromého vlastnictví, snížení daně z nemovitostí, snížení byrokracie, rodinné farmy, péče o krajinu, mysliv-

vost, oprava sakrálních památek venkova a konzervativní kulturní hodnoty. Řada našich členů je zároveň členem obou organizací, či podniká v zemědělství. Jde také o sdílení informací a vytvoření společného lobbyngu u politických stran a v parlamentu. Na základě předchozí výborné spolupráce na řadě legislativních změn, kromě jiného i na zákonu o myslivosti a lesním zákonu, se potvrdily společné zájmy, které deklarujeme memorandumem. Pro SVOL jsou strategičtí partneři se stejnými hodnotami důležití. Abychom byli při prosazování našich zájmů silní, musíme budovat partnerství s dalšími organizacemi. pokračování na str. 12 »

Benedikt Thienen-Adlerflycht

Udržitelné lesnictví je součást řešení, ne problém

Počátkem letošního roku se rozhodl ukončit svou aktivní činnost ve výboru Evropské organizace vlastníků lesů (CEPF), která trvala bezmála deset let a které si SVOL velmi vážil, Michael Podstatzký-Lichtenstein. Jeho nástupce Benedikt Thienen-Adlerflycht, Mlitt, v rozhovoru přibližuje svou motivaci, priority i výzvy, kterým čelí nestátní vlastníci lesů v Česku i napříč Evropou.

Co vás motivovalo k přijetí role zástupce českých vlastníků lesů na evropské úrovni a jaké zkušenosti si do této funkce přinášíte?

Poté, co jsem se dozvěděl, že náš ctěný dlouholetý zástupce v CEPF Michael Podstatzký odstoupí ze své funkce, jsem si řekl, že by se člověk měl angažovat ve věcech, které jsou pro něj důležité a nést za ně i zodpovědnost. Proto jsem navrhl členům výboru komory soukromých lesů, že jsem k dispozici. Následně bylo mé jmenování projednáno a potvrzeno valnou hromadou komory a schváleno republikovým výborem celého SVOLu.

Jelikož mi na našich národních lesích záleží, denně se zabývám malou částí těchto lesů, a zároveň jsem oddaný Evropan mluvící několika jazyky, bylo pro mě logickým rozhodnutím, abych se v CEPF (Confederation of European Forest Owners) angažoval.

Co se týče mých zkušeností, vystudoval jsem politologii ve Vídni, pracoval v soukromém sektoru v Berlíně. Poté, co jsem dokončil magisterský titul z ekonomie na Skotské univerzitě v St. Andrews, jsem absolvoval stáže v českých a německých lesnických firmách, a nakonec od roku 2017 s rodinou spravuji náš majetek na Moravě.

Jaké jsou podle vás hlavní výzvy, kterým dnes čelí nestátní vlastníci lesů v Evropě – a konkrétně v Česku?

Největší výzvou, které čelí všechny evropské lesy, je bezpochyby rychle se měnící klima.

Poslední desetiletí, a to nejen v České republice a střední Evropě, se vyznačovalo vlnami extrémních teplot a sucha se střídáním období silných dešťů a bouří. Tyto faktory vážně poškozuji naše lesy. Důsledek je dobře známý: plošné chřadnutí lesů a obrovské větrné a kůrovcové kalamity. Změna klimatu za to pravděpodobně nenese výhradní odpovědnost, svůj podíl na současném stavu mají i lidé. Od světových válek dominovaly v lesní krajině střední Evropy smrkové monokultury. Toto řešení fungovalo poměrně dlouho, ale nyní se kvůli změně klimatu dostává na své hranice.

Jaké vidíte mezi evropskou legislativou a českou praxí v oblasti lesnictví hlavní rozpor nebo nedorozumění?

Evropa, ačkoli je malý kontinent, je velmi rozmanitá, ať už klimaticky, geograficky nebo kultur-

ně. Co funguje v jedné zemi, může být nemyslitelné v jiné. V souladu s tím existuje na evropské úrovni mnoho výzev. Mám na mysli tolik diskutované nařízení EUDR, EU Biodiversity Strategy 2030, 2040 Climate target, LULUCF, Nature Credits, Forest Monitoring a tak dále. V tom všem je pro mě velmi důležité chránit zájmy českých a evropských vlastníků lesů a zdůrazňovat obrovský význam hospodářských lesů s optimalizovaným přírůstem.

Trendy, které se objevují v celé Evropě a vedou k „ochraně“ lesů a jejich změně způsobu hospodaření, jsou možná jedno z největších nedorozumění v našem sektoru. Protože udržitelná produkce, zejména výrobků z pilářské kulatiny, která dlouhodobě ukládá CO₂, má v boji proti změně klimatu velký význam a o tom by se mělo jasněji informovat.

Česká republika, stejně jako všechny země bývalé Svaté říše římské, mají přinejmenším od dob Marie Terezie velmi přísné lesnické zákony. Toto se dodnes nezměnilo, ačkoliv bylo často aktualizováno. Současná novela zákona, která v praxi skutečně mnoho věcí zjednodušuje a vylepšuje, zatím není dokonalá. Pro mě dosud nebyly dostatečně vyřešeny otázky, jako je například přenos sadebního materiálu a využití „cizích“ druhů dřevin při obnově lesních porostů. „Cizí“ dávám do uvozovek, protože například nejstarší fosilní nálezy douglasky, o které se v této souvislosti často mluví, se nacházejí v údolí řeky Inn v Rakousku a celý svět je v konečném důsledku jeden ekosystém. Domnívám se, že při přenosu sadebního materiálu je stále povinná extrémní regionalita.

a sdílet to okolnímu světu. Hospodářské lesy jsou často vykreslovány jako zlo spojené s drancováním přírody. Udržitelné lesnictví, jak je praktikováno v našich zemích, dosahuje pravého opaku. Zajišťuje trvalý lesní ekosystém se všemi mimoprodukčními funkcemi a zároveň je důležitým ekonomickým odvětvím a vytváří pracovní místa pro mnoho lidí. O tom bychom měli mluvit, nejenom na národní, ale i na evropské úrovni.

Můžete nám přiblížit váš lesní majetek? Kde se nachází, jak je velký a jakým způsobem v něm hospodaříte?

Náš restituovaný majetek se nachází v okolí Lomnice v Jihomoravském kraji a kolem Luhačovic ve Zlínském kraji. Naše lesy pokrývají přibližně 3 000 hektarů a jsou rozděleny téměř přesně z poloviny mezi dvě LHC. Od roku 2017 pomalu převádíme lesy, které byly do roku 2016 konvenčně obhospodařovány pasečným způsobem, na lesní hospodaření přírodě blízkým způsobem. Naším dlouhodobým cílem je smíšený trvalý les s alespoň třemi věkovými stupni. Byli jsme však také silně postiženi kůrovcovou kalamitou z let 2019–2021 a v souvislosti s tím nám vzniklo přibližně 350 hektarů holin. I tato katastrofa však nabídla příležitost: snížili jsme stavy spárkaté zvěře, dosud jsme vysadili přes 2 miliony sazenic a pracujeme na tom, aby se v každém porostu našeho lesa vyskytovalo alespoň pět druhů dřevin. Zaměřujeme se také na hospodaření s vodou, kterou se snažíme v lese zadržet. V souladu s tím upravujeme naše cesty a vytváříme stovky tůní. Je před námi ještě spousta práce, ale první úspěchy jsou již viditelné, a to zejména díky práci lesního správce a našich čtyř revírníků.

Zažil jste osobně nějakou situaci, kdy evropská politika pozitivně či negativně ovlivnila rozhodování o vašem lese? Pokud ano, jak jste na to reagoval?

Evropská politika samozřejmě ovlivňuje i naše lesy. Jak z hlediska výše zmíněných celoevropských předpisů, tak i v každodenním provozu. Evropské lesnické odvětví je důkladně propojeno, ať už jde o pily, technologie, dopravu nebo know-how. V neposlední řadě mají velký význam pro náš sektor a naše podnikání evropské dotace, ať už na výstavbu lesních cest, nákup lesní techniky atd., Evropská unie je jedním z největších výdobytků naší doby; není dokonalá, ale všichni z ní máme obrovský prospěch. Místo stěžování si na věci, které nefungují, bychom měli konstruktivně pracovat na jejich zlepšení. Přesně o to se budu jako český zástupce v CEPF snažit.

Ing. Marie Růžková
Jana Divišová

To se mi v současné situaci zdá na-prosto nelogické vzhledem k tomu, že víme, že se klima mění. Proč nesmíme sázet stromy z jiných regionů s podobným klimatem?

Neměli bychom se zaměřit na rozmanitost a nejlepší semena místo regionálních „čistokrevných“ semen druhů dřevin, kterým se zde již přestává dařit? Dále zákon o myslivosti, je v současné situaci zastaralý a nepružný. Aby se lesy mohly přizpůsobit novému klimatu, je velmi důležité prosadit změny jako např. minimální velikost honítek, jiný způsob mysliveckého plánování atd.

Populace spárkaté zvěře v České republice je v mnoha oblastech výrazně vyšší a brání přirozené a druhově rozmanité obnově lesů. Lov je samozřejmě pro mnohé velmi emotivní záležitostí a zájmy myslivců a vlastníků lesů jsou často v rozporu.

Zde však musíme upřednostnit fungování ekosystému před lovem trofejí, protože bez fungujícího ekosystému nakonec nezbude nic, včetně lovu. Doufám, že zde brzy dosáhneme kompromisu, který bude přijatelný pro všechny.

Jak důležitá je podle vás spolupráce mezi vlastníky lesů v různých evropských zemích?

Spolupráce je nesmírně důležitá. Sdílení osvědčených postupů je užitečné pro všechny. Zvláště když bojujeme za společnou věc: ochranu našich lesů.

Kde vidíte největší příležitosti pro posílení postavení soukromých vlastníků lesů – a to jak na národní, tak evropské úrovni?

Jak již bylo zmíněno výše, měli bychom se snažit zdůraznit důležitost naší práce v hospodářských lesích

Aktuality v procesu implementace nařízení o obnově přírody

V březnu 2025 bylo na unijní úrovni přijato prováděcí nařízení, které stanovuje jednotný formát Národního plánu na obnovu přírody (NPOP). Ten určuje konkrétní obsah a strukturu těchto plánů. Ve vztahu k lesnímu hospodářství bude ještě přijata technická zpráva Evropské komise k financování implementace nařízení o obnově přírody (NRL). EK také vypracovává pokyny k dobrému stavu a příznivému referenčnímu areálu týkajícím se čl. 4 NRL, tj. soustavy Natura 2000, resp. obdobných stanovišť mimo ni. Na úrovni ČR pokračovala druhá kola jednání jednotlivých tematických expertních skupin (TES); vlastníků lesů se týkaly zejména:

1. TES k čl. 12 - Obnova lesních ekosystémů

Byla započata diskuze o výběru 6 ze 7 stanovených indikátorů (stojící mrtvé dřevo; ležící mrtvé dřevo; podíl lesů s bohatou věkovou strukturou; propojení lesů; zásoba organického uhlíku; podíl lesů, v nichž převládají původní druhy dřevin; druhová rozmanitost dřevin). V souladu s předchozími vyjádřeními požádal SVOL o vyřazení indikátoru „stojící mrtvé dřevo“. Objevily se rovněž názory na vyřazení jiných indikátorů, k dohodě členů TES v dané věci zatím nedošlo. V této souvislosti zaslala Česká republika Evropské komisi dopis, v němž žádá o upřesnění metodik těchto indikátorů uvedených v příloze VI s cílem zajistit správné a jednotné vyhodnocování trendů.

Klíčovým indikátorem, propojujícím všechny ostatní, je indikátor běžných druhů lesních ptáků, který popisuje trendy v četnosti běžných druhů lesních ptáků v jejich evropském areálu v průběhu času. Česká společnost ornitologická proto představila svá zjištění a návrh vhodných opatření přispívajících k jeho pozitivnímu vývoji. Vzhledem k různým potřebám jednotlivých ptačích druhů jde řada těchto opatření proti sobě.

Důležitá je rovněž návaznost čl. 12 na čl. 4 NRL, dle níž mají členské státy povinnost zavést opatření na obnovu „nad rámec oblastí, na které se vztahují opatření podle čl. 4.

2. TES k čl. 4 - obnova suchozemských, pobřežních a sladkovodních ekosystémů

Na jednání byla představena metodika prioritizace obnovy typů

(přírodních) stanovišť z přílohy I NRL. Na základě zhodnocení několika zdrojů (např. i Červeného seznamu biotopů ČR) bylo navrženo 13 výchozích parametrů pro prioritizaci obnovy typů (přírodních) stanovišť (habitátů).

Překvapující byla informace, že za nepříznivý stav habitatu lze považovat i „stav parametru areálu“ se střední hodnotou na stupnici příznivosti (U1). Ve spojení s negativním trendem rozlohy tak byla mezi problematická stanoviště navržena kontinentální přírodní stanoviště 9110 (Acidofilní bučiny), 9190 (Staré acidofilní doubravy s dubem letním) a 91FO (Smíšené lužní lesy s dubem letním). Tytéž habitaty se následně objevily v hodnotících zprávách o stavu druhů ptáků, evropsky významných druhů a přírodních stanovišť za čtvrté hodnotící období (2019-2024), jehož výsledky SVOL aktuálně rovněž rozporuje. Navíc došlo k doplnění negativně hodnocených lesních habitatů o velmi rozšířené stanoviště květnatých bučin (9130). V této souvislosti SVOL požaduje podrobné zdůvodnění „klesajících celkových trendů“ těchto stanovišť a sdělení

konkrétních managementových opatření považovaných za nezbytně nutná pro zlepšování trendů do budoucna.

Dalším bodem jednání byl návrh tří kategorií biotopové afinity „naturových“ druhů vycházející z porovnání Nálezové databáze ochrany přírody s vrstvou přírodních stanovišť z Mapování biotopů, které budou podkladem pro zavedení opatření nezbytných ke zlepšení kvality a rozlohy stanovišť/biotopů druhů. Samotné Ministerstvo životního prostředí (MŽP) však připouští, že rozřazení bylo provedeno subjektivně.

Jako užitečnou pomůcku pro potenciální uživatele včetně vlastníků lesů lze hodnotit interaktivní prostředí představené na jednání, ve kterém lze zjistit stav jednotlivých segmentů typů (přírodních) stanovišť včetně jejich pokrytí územní ochranou a hodnocených parametrů podle metodiky Mapování biotopů. Po zpracování prioritizace obnovy habitatů umožní toto prostředí prohlížení vrstvy mapování biotopů se zohledněním terminologie NRL (stav typu stanoviště odvozený z parametru „struktura a funkce“, ne/dobry stav, skupiny

typů stanovišť, stáří dat), filtrování na základě vlastností biotopů a další funkcionality.

3. Ad-hoc expertní skupina pro nástroje implementace nařízení

Implementace NRL si podle vyjádření MŽP vyžádá také změny v národní legislativě, zejména zákona č. 114/1992 Sb., popř. dalších složkových zákonů, včetně kompetencí dotčených správních úřadů. Pozornost bude věnována také vymahatelnosti opatření a dotčení vlastnických práv, přičemž NPOP bude cílit zejména na pozemky ve vlastnictví státu. Pro řešení vlastnických vztahů mají být využity výkupy nebo pozemkové úpravy, popř. zavedeny nové nástroje (daňové úlevy pro vlastníky apod.). Vhodné motivační nástroje budou předmětem vyhodnocení.

Má se rovněž zlepšit informovanost vlastníků („aktivní“ semináře, webináře a workshopy místo „pasivních“ informací na webu MŽP), zvýšit efektivita komunikace vůči veřejnosti (příklady dobré praxe atd.) a podpořit přípravu vzdělávacích programů pro děti a mládež.

Ing. Tomáš Dohnanský, SVOL

Novela zákona o lesích a další novinky

Senát projednal a schválil návrh novely lesního zákona (senátní tisk č. 100) 11. června ve znění, které přijala Poslanecká sněmovna 23. dubna (sněmovní tisk č. 814). Prezident podepsal novelu zákona o lesích 26. června a byla odeslána ke zveřejnění ve Sbírce zákonů.

Novela zákona přináší větší flexibilitu v lesnickém managementu a zvyšuje odpovědnost těch, kteří o lese rozhodují. Vedle stávajících tradičních způsobů lesnického hospodaření podporuje přírodě bližší hospodaření a rozvoj méně využívaných systémů hospodaření. Snižuje věkovou hranici pro mýtní úmyslnou těžbu z 80 na 60 let, pro les nízký a střední stanovuje dobu obmýtí na 20 let, prodlužuje lhůtu pro zalesnění na 5 let a lhůtu pro zajištění lesních porostů na 10 let. Přináší možnost využití reprodukčního materiálu borovice, modřínu a smrku k umělé obnově z vlastního lesa. Novela ruší povinný podíl melioračních a zpevňujících dřevin u nestátních vlastníků. Podpora sružování vlastníků lesů vychází z návrhu SVOL, ale do finální verze novely byla promítnuta v redukované verzi. Díky společnému úsilí a mnoha jednáním se podařilo v Poslanecké sněmovně zabránit přijetí pozměňovacích návrhů upřednostňujících ekologický pilíř hospodaření v lesích na úkor hospodářského a sociálního.

Novelizace prováděcích vyhlášek k zákonu o lesích

V současné době probíhají meziresortní připomínková řízení k návrhům novel prováděcích vy-

hlášek k novelizovanému zákonu: o lesním hospodářském plánování, o způsobu výpočtu nákladů na činnost odborného lesního hospodáře v případech, kdy jeho činnost hradí stát, o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů, a k návrhu nové vyhlášky o typologickém systému lesů. Přípomínky, které SVOL uplatnil, jsou uvedeny na www.svol.cz v sekci Naše témata/Novela zákona o lesích.

Novela zákona č. 226/2016, o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh

V návaznosti na nařízení EUDR, které je přímo použitelné ve všech členských zemích, byla schválena novela zákona č. 226/2013 Sb., o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh (přidává další komodity dle EUDR, stanovuje centrální evidenci systémů náležité péče a působnost a pravomoc orgánů státní správy a správní tresty za přestupky v ČR). Senát projednal a schválil návrh novely zákona o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh (senátní tisk č. 101) 11. června ve znění, které přijala Poslanecká sněmovna 23. dubna (sněmovní tisk č. 815). Prezident podepsal novelu zákona 26. června a byla odeslána ke zveřejnění ve Sbírce zákonů.

Novela zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Třetí čtení návrhu rozsáhlé novely zákona o ochraně přírody a krajiny zahrnujícího úpravu ochrany druhů a jejich biotopů, vyhlášení Národního parku Křivoklátsko, úpravu kácení dřevin mimo les a úpravu obecného přístupu do krajiny, bylo zařazeno na 142. schůzi Poslanecké sněmovny. Ta však byla 13. června přerušena a poslanci již nestihli uveřejnit návrh projednat.

27. června proběhla poslední schůze před prázdninami. Znovu Sněmovna zasedne až v září, tedy těsně před volbami. Poslanci se budou údajně zabývat už jen návrhy vrácenými ze Senátu nebo tím,

co mají předdomluveno s opozicí, aby se vyvarovali dalších obstrukcí. Návrh vyhlášení NP Křivoklátska vzbuzuje značné kontroverze, naráží na odpor většiny obcí na Křivoklátsku. Také SVOL s návrhem novely zákona zásadně nesouhlasí a jeho zástupci opakovaně v této věci oslovili politiky a zákonodárce obou komor Parlamentu napříč politickým spektrem. S návrhem nesouhlasí ani všichni koaliční poslanci, což dává naději, že se Sněmovna k projednávání návrhu novely v tomto volebním období již nevrátí.

Návrh Společné zemědělské politiky po roce 2027

Evropská komise představila 16. července návrhy na nový ví-

celetý finanční rámec pro období 2028–2034. Spolu s tím zveřejnila také návrhy na budoucí podobu společné zemědělské politiky (SZP) a na zřízení nového Národního a regionálního partnerského fondu (NRPF). Tyto návrhy přinášejí zásadní strukturální změny, které mohou významně ovlivnit i financování lesnických opatření v rámci rozpočtu EU.

Jednou z hlavních změn je, že SZP již nebude rozdělena do dvou pilířů. Místo toho budou přímé platby i podpora rozvoje venkova začleněny do nového NRPF, jehož rozpočet činí 865 miliard eur. Z této částky je 300 miliard eur vyhrazeno na podporu příjmů zemědělců. Financování rozvoje venkova – včetně

pokračování na str. 12 »

Dřevokazné houby na smrku ztepilém

Dřevokazné houby patří k dlouhodobě nejvýznamnější škodlivým činitelům lesních dřevin. V roce 2024 byly jimi působené škody relativně vysoké. To bylo způsobeno dlouhodobým suchem a vysokými teplotami, což vedlo k oslabení dřevin a následné aktivizaci biotických škodlivých činitelů včetně dřevokazných hub. Vzhledem k dlouhodobě přetrvávajícím nepříznivým povětrnostním podmínkám lze očekávat pokračování trendu zvýšeného výskytu komplexních chorob a dřevokazných hub včetně kořenových hnilob. Obecně je výskyt jednotlivých druhů dřevokazných hub podmíněn druhem hostitele a tím, zda se jedná o živou, odumírající nebo mrtvou dřevní hmotu. V případě ranových parazitů je klíčové mechanické poškození (nejčastěji poškození zvěří a lesní technikou), tvořící bránu pro infekci.

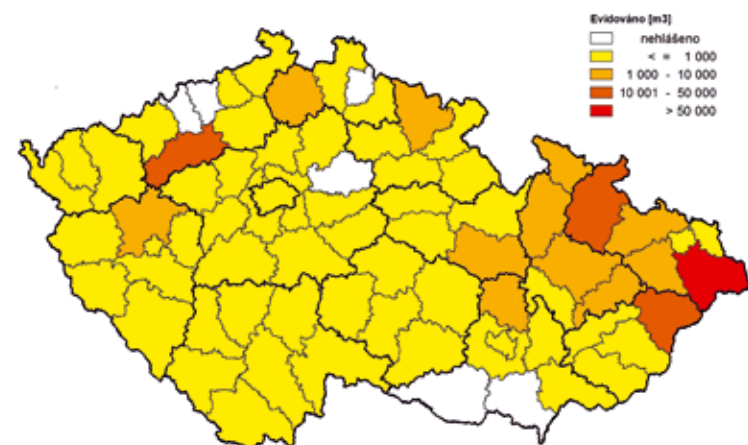
Nejvýznamnější zástupci na smrku ztepilém

Václavka smrková (*Armillaria ostoyae*) je nejrozšířenějším a fytopatologicky nejvýznamnějším patogenem smrku ztepilého. Václavky vytvářejí kloboukaté plodnice s lupeny, které vyrůstají na podzim. Největší škody způsobují václavky v nepůvodních porostech na živých stanovištích a nově zalesňovaných zemědělských půdách. V posledních letech ji bylo možné často pozorovat i na kyselých stanovištích a v oblastech, kde jí nekonkurují další druhy o půdní zdroje a živiny. K příznakům napadení václavkami patří ohniskovitý charakter napadení porostů, u napadených jedinců výron pryskyřice, bílá hniloba dřeva vyskytující se nejčastěji v kořenech a spodní části kmene, lahvicovitě ztloustlé báze kmenů, přítomnost plodnic v blízkosti napadených stromů, bílé blanité syrociium pod kůrou a hnědé až černé provazcovité rhizomorfy na kořenech a v jejich okolí. Dospělé stromy mohou žít s rozvíjející se václavkovou hnilobou až desítky let, naopak sazenice často hynou během prvního roku napadení. I po odstranění odumřelého jedince představuje václavka obrovské nebezpečí. Může se totiž vyskytovat jako saprofyt i parazit a dokáže přežívat v pařezích a kořenech řadu let i po odstranění odumřelého jedince a stále se umí pomocí rhizomorfů šířit i na okolní jedince. Kromě často pozorované mortality stromů způsobuje samotné napadení i výraznou redukci růstu u napadených stromů, což vede k atraktivitě pro obsazení lýkožrouty. Stále častěji lze pozorovat i lokality se sníženou vitalitou lesního porostu, kterou lze přičítat nevhodné výsadbě, špatné zvolenému stanovišti a nadměrnému suchu. To vše má za následek sníženou rezistenci porostu a samotný

vznik výrazných škod způsobených václavkou. V současné klimatické situaci je navíc patrné, že význam václavek roste s vysokými teplotami a nízkými srážkami ve vegetačním období.

Kořenovník vrstevnatý (*Heterobasidion annosum sensu lato*) zahrnuje několik druhů, z nichž tři se běžně vyskytují v Evropě včetně Česka: kořenovník vrstevnatý (*H. annosum sensu stricto*) na jehličnanech i listnáčích, kořenovník smrkový (*H. parviporum*) převážně na smrcích i dalších jehličnanech a vzácněji na listnáčích a kořenovník jedlový (*H. abietinum*) výhradně na jehličnanech. I když se kořenovník vrstevnatý odlišuje širšími póry a ostatní druhy kořenovníku se vyznačují hustotou pórů kolem 3–5 na mm, je pro přesné určení druhu potřeba provést molekulární analýzu. Z běžných pozorování je patrné, že prvně jmenovaný druh je v Česku nejběžnější a způsobuje významné škody především v lesních porostech na bývalých zemědělských půdách a porostech oslabených hmyzem či imisemi. Recentní pozorování potvrzují i velmi vysoké nebezpečí infekce na lokalitách po těžbě, kde dochází k napadení a osídlení pařezů.

Hlavními příznaky napadení kořenovníky jsou kořenová hniloba postupující do kmene a následné řidnutí koruny stromu. Stromy v porostu jsou napadené ve shlucích a náchylné ke zlomům a vývrátům. Plodnice kořenovníků vyrůstají z kořenů, na bázi odumírajících či odumřelých kmenů a na pařezích. Jsou obvykle víceleté, korkovité až dřevnaté, rozlité až kloboukaté a s rezavě hnědými strakatými povlaky. Největší riziko představuje kořenovník zejména proto, že infekce často probíhá skrytě, bez vnějších symptomů a dřevinám hrozí neočekávané vývraty a zlomy.

Evidovaný objem „václavkového“ dřeva za rok 2024 (zdroj: Zpravodaj ochrany lesa, Supplementum 2025).

Pevník krvavějící (*Stereum sanguinolentum*) napadá především smrky a další jehličnany, výjimečně i listnáče (živé či odumřelé). Způsobuje bílou hnilobu dřeva. K infekci dochází v místech poranění bělového dřeva (např. ohryzem zvěře či mechanizací). K růstu plodnic na živých stromech dochází několik let po infekci, na mrtvém dřevě dříve. Plodnice pevníků jsou poměrně tvrdé a mají hladké až hrbolkaté výtrusné rouško (hymenium). U pevníku krvavějícího výtrusné rouško při poranění krvavě zčervéná.

Další běžně pozorované druhy dřevokazných hub na smrku

Mezi další druhy václavek (*Armillaria* sp.) patří vzácněji se na jehličnanech vyskytující václavka cibulkotřenná (*A. cepistipes*) s václavkou hlízovitou (*A. gallica*). Václavka severská (*A. borealis*) se může vyskytovat na jehličnanech i listnáčích, ale významné škody nezpůsobuje.

Troudnatec pásovaný (*Fomitopsis pinicola*) na rozdíl od všech předchozích druhů způsobuje hnědou hnilobu (kostkovitý rozpad dřeva). V pokročilém stadiu hniloby může docházet též ke zlomům kmene. Plodnice vyrůstají na kmenu hostitele, jsou víceleté, polokulovité až kopytovité, s tvrdou kůrou. Dužnina plodnic je bílá až nažloutlá, rourky okrové až žlutavé, ve stáří hnědé. Charakteristické jsou pásy a kapky na okraji plodnic a zápach po třísle.

Ohňovce (*Phellinus* spp.) zahrnují mnoho druhů s víceletými plodnicemi. Některé druhy parazitují na jehličnanech, jiné na listnáčích a způsobují bílou hnilobu. K nejběžnějším zástupcům patří ohňovec borový na borovicích, ohňovec hartigův (*P. hartigii*) na jehličnanech, o. obecný (*P. ignarius*) na vrbách

a dalších listnáčích, či o. statný (*P. robustus*) na dubech.

Současný výskyt

Václavka byla v roce 2024 nejčastěji pozorována v Moravskoslezském (121 tis. m³), Ústeckém a Olomouckém kraji. Z pohledu okresů pak bylo poškození největší ve Frýdku-Místku (62 tis. m³), Bruntále (50 tis. m³), Lounech (19 tis. m³) a Vsetíně (12 tis. m³). Hlášené škody představují kombinaci všech u nás pozorovaných václavek, ale lze konstatovat, že se primárně jedná o škody způsobené václavkou smrkovou s výjimkou Ústeckého kraje, kde byly pozorovány škody na dubech a jasaněch. Kromě Ústeckého kraje byl výskyt na listnáčích výrazněji monitorován v oblastech Chlumce nad Cidlinou, kde i vlivem „bleskových“ záplav došlo při spolupůsobení faktorů k plošným vývrátům. Celostátně bylo za rok 2024 hlášeno cca 195 tis. m³ václavkového dříví, což představuje nárůst oproti roku 2023 o cca 73 tis. m³. I vzhledem k velmi častým extrémním výkyvům počasí lze očekávat nárůst poškození dřevin václavkami také v následujících letech.

Z ostatních hub byl i výskyt kořenovníku v roce 2024 významný, obzvlášť na bývalých zemědělských půdách první generace. Vlivem sníženého množství soustředované dřevní hmoty došlo k mírnému poklesu výskytu pevníku především v nižších a středních polohách, jeho zastoupení ale zůstává i nadále vysoké v horských oblastech a předhůřích (jedná se zejména o lokality s výrazným tlakem zvěře). V rámci terénních šetření bylo možné často kromě václavek pozorovat i ohňovce.

Obrana

Hlavními kategoriemi obranných opatření v ochraně lesa jsou leso-

pěstební a mechanická opatření, biologická kontrola a chemická kontrola. Někdy se lze setkat i s metodami využití genotypově rezistentnějších jedinců.

Mezi obecná obranná opatření lesopěstebního charakteru patří změna druhové skladby a snížení doby obmýtlí. Z lesopěstebních opatření lze proti kořenovníkům využít úprav vodního režimu na oglejnených a střídavě zamokřených půdách a rozvolnit výsadbu s cílem omezit probírky (pařezy jsou zdrojem infekce). Proti vybraným dřevokazným houbám, resp. ranovým patogenům, je důležité v rámci preventivního opatření zabránit poškozování a zraňování stromů. To znamená na exponovaných místech chránit kořeny, kořenové náběhy a báze kmenů stromů větve, těžbu a přibližování dřeva provádět v období vegetačního klidu, rány ošetřit ochranným nátěrem (stromovým balzámem, štěpařským voskem nebo latexem s příměsí fungicidu – viz níže).

Nejčastěji využívanou mechanickou obranou je odstranění infikovaného materiálu a odstranění pařezů.

Biologická obrana je nejčastěji využívána proti václavkám pomocí biopreparátů na bázi hub rodu zelenatka (*Trichoderma*) a proti kořenovníkům na bázi houby kornatce obrovského (*Phlebiopsis gigantea*, syn. *Phlebia gigantea*). U obou hub je ale potřeba dalšího výzkumu a vyhodnocení biologického zásahu, jelikož se k němu v současnosti přistupuje velmi zřídka a skutečný dopad na lesní ekosystém a vliv na biologii patogenu není doposud dostatečně prozkoumán. V některých případech je možné kombinovat biologickou obranu s chemickou, a to s využitím přípravků na bázi Fenpropidinu a Cyproconazole. Při každém chemickém a biologickém ošetření je třeba postupovat podle platných legislativních nařízení a s využitím přípravků schválených na použití v ochraně lesa – viz online „Registr přípravků na ochranu rostlin“ nebo tištěný „Seznam povolených přípravků a dalších prostředků na ochranu lesa“.

Příspěvek vznikl za podpory Ministerstva zemědělství v rámci smlouvy na zajištění Lesní ochranné služby.

Ing. František Lorenc, Ph.D. Ing. Michal Samek, Ph.D.
Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.,
Lesní ochranná služba

Rhizomorfy václavky (*Armillaria* sp.)

Václavka smrková (*Armillaria ostoyae*)

Kořenovník vrstevnatý (*Heterobasidion annosum sensu stricto*)

Pevník krvavějící (*Stereum sanguinolentum*) na smrku ztepilém poškozeném okusem spárkatou zvěří

Troudnatec pásovaný (*Fomitopsis pinicola*) na smrku ztepilém

Možnosti a limity využití nepasečných principů a pokalamitního zvýšení pestrosti lesa v oblasti 4. a 5. LVS moravských Karpat

Dne 20. 6. 2025 se na majetku spravovaném společností B. F. P., Lesy a statky Tomáše Bati, spol. s r. o. uskutečnil venkovní diskuzní seminář s názvem „Možnosti a limity využití nepasečných principů a pokalamitního zvýšení pestrosti lesa v oblasti 4. a 5. LVS moravských Karpat“, který lze v současné záplavě informací propagujících nepasečné způsoby hospodaření (někdy i bez ohledu na přírodní a porostní podmínky či kategorii lesů) označit za poměrně ojedinělý počín.

Cílem semináře bylo nastínit praktické přístupy k pěstování lesů ve specifických podmínkách karpatského flyšového pásma. Kombinace sedimentárních pís-kovců a jílovců zde působí periodicky erozí a sesuvy půdy. Navíc významná část lesního majetku byla v uplynulých letech postižena kůrovcovou kalamitou. Postupně byly navštíveny 3 lokality – viz přehledová mapa.

Exkurzní lokalita 1 – obnova pokalamitních holín

Kalamitní plochy se nacházejí v nadmořské výšce 450–660 m n. m., kde dominantně zastoupeným SLT je 4B (5B) přecházející v sušší variantu 4S. Ve vrcholové části na sebe přímo navazují extrémně vysychavá, a naopak podmáčená stanoviště, s lesními porosty včetně BR postihovanými abiotickými škodami (vítr, námraza, sníh), které významně komplikují obnovu lesa. Postup kalamity lze oproti zbytku ČR charakterizovat nejen jejím dřívějším nástupem v roce 2013 a vrcholem v roce 2018, ale zejména vzorovou umělou obnovou lesa téměř kopírující průběh kalamity (v roce 2020 již bylo obnoveno 97 % kalamitní plochy) – viz přehledový graf.

Z celkového rozsahu 230 ha představovala 214 ha (93 %) **obnova umělá, jejímž cílem v daných podmínkách (flyš, extrémně živná stanoviště) bylo dosažení co nejrychlejšího pokryvu půdního povrchu založením kostry porostu. Obnovu lze stručně charakterizovat následovně:** navýšení MZD z 35 na 65 %; výrazný podíl DB a DBZ v obnově (s LP, HB i MD, DG, BO); kombinace BK se SM a MD s preferencí skupinového míšení z důvodu kvality porostu (a využitím hydraulického liftu); vnos JD na menší a vlhčí holiny; přípravné

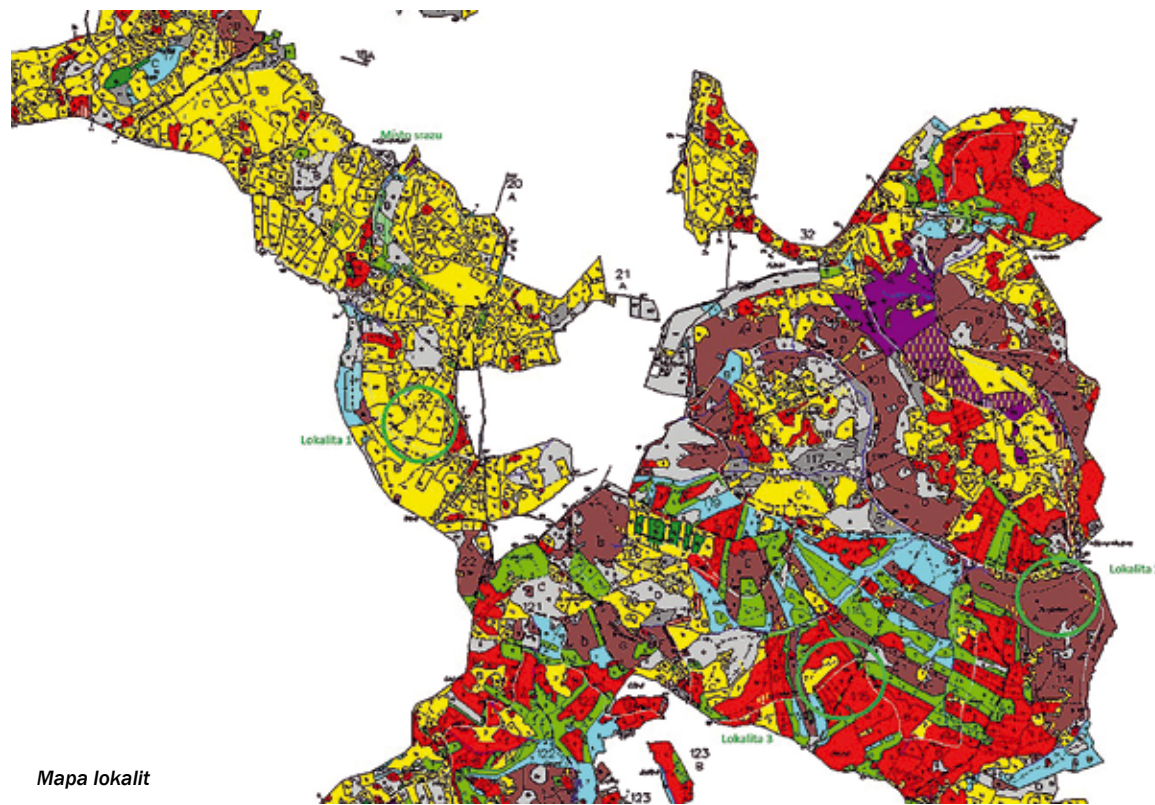
porosty OS i v kombinaci s LP pro budoucí vnos JD (výřez a doplnění nebo podsadby) a využití přirozené obnovy; doplnění mezer a případných ztrát téměř rovnoměrnou přirozenou obnovou (BO, MD, OS, BR). Předpokladem úspěchu takto rozsáhlé obnovy byl samozřejmě násobně zvýšený odlov dančí a srnčí zvěře, který byl umožněn provozováním myslivosti ve vlastní režii.

V současné době je významná část kultur a mlazin výsledkem kombinované obnovy, která je dobrým předpokladem budoucího vývoje druhové a prostorové skladby lesa směrem k vyšší ekologické hodnotě s důrazem na trvalou produkci adekvátní renty pro vlastníka lesa.

Exkurzní lokalita 2 – obnova smrkové kmenoviny s příměsí buku nepasečnými způsoby

Předmětem diskuze byl komplex mýtních porostů v dílcích 114A – 114C o ploše 31 ha v nadmořské výšce 400–460 m n. m. na dominantním SLT 4B. Jedná se o porosty s převahou SM (85 %), příměsí BK (14 %) a příměšenými JD, MD a OS. Daným stanovištním podmínkám samozřejmě odpovídají výšky dřevin (běžně 35 m+) a vysoká zásoba porostu (15 670 m³, tj. 505 m³/ha). Od počátku LHP bylo vytěženo celkem 28 % zásoby, z toho nahodilá těžba činila 85 % (škody větrem, biotičtí škůdci – kůrovci, dřevokazné houby v kombinaci s tesaříkem).

Porost lze charakterizovat jako vhodný pro nepasečné způsoby hospodaření, a to z těchto konkrétních důvodů: údolní poloha relativně chráněná proti bořivým větrům, porost výchovně připravený pro další prosvětlování (v minulosti provedeny včas intenzivní harvestorové probírky), spontánní zmla-

Mapa lokalit

Obnově rozpracovaná porostní skupina 114A9

zení z jednotlivě vtroušených JD, „světelné šachty“ vlivem pomístní nahodilé, popř. částečné i úmyslné těžby. Přitom nejsou opomíjena existující rizika, kterými jsou nedostatečná únosnost pro těžkou techniku (nevratné utužování spodních jílovitých vrstev a zamokřování linek), předčasný rozpad vlivem silného napadení smrků dřevokaznými houbami, agresivně se zmlazující BK s rizikem jeho dominance. **Důležité pro stabilitu**

lesa proti větru je neprovádět zarovnávací případných porostních stěn po větrných výlomech.

Teprve výsledkem posouzení uvedených limitů v daných podmínkách je návrh obnovy komplexu lesa:

- **vzhledem k riziku nevratného poškození půdy pouze nezbytné zpřístupnění lesního komplexu – zpevnění středové přibližovací linky (1 200 m s náklady 1,8 mil. Kč (1,0 mil. Kč dotace Zlínského kraje),**
- **pořízení technologie výkoného, variabilně využitelného železného koně (s kloubovým řízením) minimálně poškozujícího půdu, bez nutnosti husté sítě přibližovacích linek,**
- **rozpracování komplexu dalšími „světelnými“, šachtami (kotlíky) jako vhodnými východisky obnovy, zachovávajícími prostorový pořádek obnovovaného porostu, s maximální podporou přirozené obnovy JD a udržením vitálních jedinců SM ve směsi,**

- **citlivá práce se světlem k podpoře přirozené obnovy všech zastoupených dřevin (různá intenzita pro dřeviny stín snášející až světlo milné),**
- **doplnění cílové dřevinné skladby o DB, případně javory a LP,**
- **postupná podpora přírůstu zmlazených skupin v již existujících šachtách jejich uvolněním,**
- **konečným cílem je nepasečná forma obhospodařování s bohatší dřevinnou skladbou.**

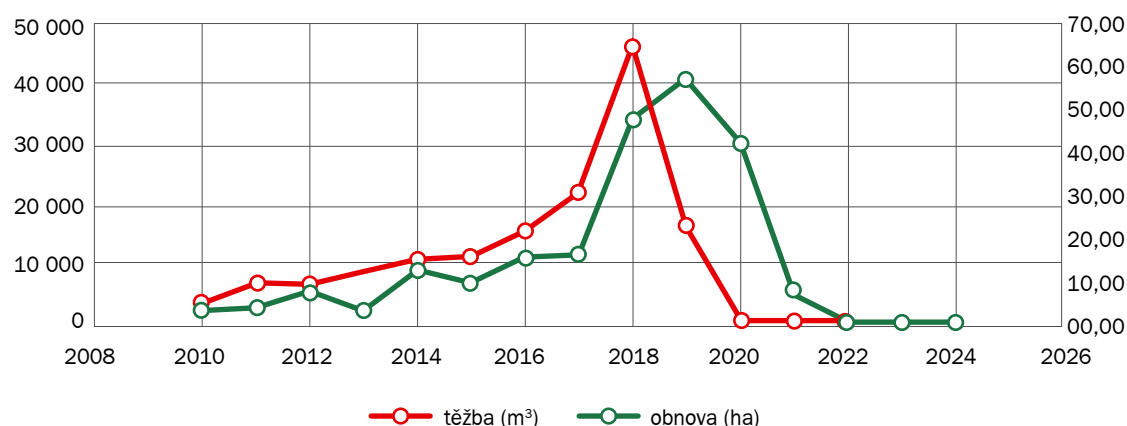
Exkurzní lokalita 3 – další pěstební postup v plošně homogenních mlazinách a tyčovinách BK

Jednalo se o komplex mladých bukových porostů v nadmořské výšce 450–550 m n. m. na SLT 4B, 4F a pomístně 4V, vzniklých přirozenou a částečně i umělou obnovou po úmyslných a nahodilých těžbách způsobených větrnou kalamitou v roce 1997. Výše položená část komplexu je periodicky postihována jižními větry přepadajícími za hřeben, níže položená část se nachází v silně svažitém terénu omezujícím technologie těžby a soustředování dříví. Údolí je postihováno silnými a pozdními mrazy.

V rámci možných způsobů hospodaření bylo vedle „klasické“ výchovy BK porostů diskutováno také zvýšení pestrosti dřevinné skladby s postupným vnesením ekonomicky zajímavých druhů (MD, DBZ, JD) a **přírůstné hospodářství se zaměřením na pozitivní výchovu nejvyšších BK a následnou produkci jakostních výřezů v nižším obmýti k minimalizaci tvorby nepravého jádra (předpoklad výčetní tloušťky 50 cm ve věku 80 let). V nekvalitních skupinách BK lze zvažovat i jejich výřez a výsadbu odrostků ekonomických dřevin, popř. jejich kombinaci s výmladkovým hospodářstvím (střední les).**

Ing. Tomáš Dohnanský,
odborný pracovník SVOL

Vývoj kůrovcové kalamity na lesnickém úseku Podolí

Rozhovor s europoslankyní Ing. Veronikou Vrecionovou

Jednou z nejvýraznějších kritiček nařízení EUDR je europoslankyně Ing. Veronika Vrecionová, předsdkyně Zemědělského výboru Evropského parlamentu, která dlouhodobě vystupuje jako hlas českého venkova v evropské debatě. V rozhovoru se paní předsdkyně ptáme, proč považuje EUDR za chybný krok, jaké změny požaduje, jaké kroky podniká a co očekává od Evropské komise.

V květnu jste adresovala předsdkyni Komise Ursule von der Leyen a komisaře Jessice Roswall dopis s výzvou k odkladu nařízení EUDR. Co vás k tomuto kroku vedlo a jaká byla reakce Komise?

Dopis jsem iniciovala, protože vedu diskuse se zástupci zemědělců, lesníků, ale i obchodníků a některými členskými státy a všichni vznášeli obavy, že se opět nestihnou připravit, protože Komise po odkladu účinnosti z minulého roku opět nečinila, co měla. Panuje proto stále velká nejistota, co bude platit. Proto jsem se rozhodla poslat na Komisi dopis, který spolupodepsalo 38 kolegů napříč politickými frakcemi. A mrzí mě, že to nepodepsali kolegové za STAN. Zatím od Komise nepřišla žádná oficiální reakce. Ale je vidět, že tlak na Komisi ze všech stran – od zástupců byznysu, členských států a nás zástupců EP funguje, protože by dle mých informací Komise v podzimním balíčku zjednodušujícím legislativu EU (tzv. Omnibusu) měla přijít právě s revizí nařízení o deforestaci.

Nařízení o odlesňování označujete za „normu na podporu byrokracie“. V čem konkrétně vidíte největší problém současné podoby EUDR? Které povinnosti považujete za nejvíce nerealistické?

Problém celého nařízení je v tom, že se týká i uniijních zemí, kde nedochází k odlesňování. To, že by vlastníci lesů nebo třeba rodinné farmy měli i pro tyto země reportovat, že jejich produkce nezpůsobila odlesnění, mi přijde ab-

surdní. I v kontextu toho, že máme na národní úrovni upravené to, že pokud dojde k vykácení lesa, je zde povinnost ho obnovit. Další šíleností je podle mě to, že celý dodavatelský řetězec má opakovat reportovat stejné informace, odkud daný produkt pochází a kdo jej vyrobil atd.

Evropská komise deklaruje, že chce posílit konkurenceschopnost evropských firem. EUDR jde ale přesně proti tomuto cíli. I díky vaší snaze se podařilo vloni prosadit roční odklad účinnosti nařízení. Jak hodnotíte dosavadní přístup Komise k úpravám této legislativy? Jaké další kroky plánujete?

O konkurenceschopnosti se spíše jen mluví, než aby se konaly skutečné kroky. Dosavadní přístup Komise je pro mě nepochopitelný a její konání je, řekla bych, laxní. Dali jsme jí rok, aby stihla vše připravit a vyjasnit. Do května se nic nedělo, což je absurdní, když už mělo nařízení dávno platit. V květnu sice Komise přišla s implementačním aktem ke kategorizaci zemí, nicméně Evropský parlament se vyslovil proti němu, protože Komise nezohlednila volání po tom, aby nově zavedla čtvrtou kategorii zemí, tzv. zero-risk country, kam by spadaly všechny uniijní země a kde by povinnost reportovat pro firmy neplatila.

Nyní pracujeme na tom, aby Komise do připravovaného podzimního zjednodušujícího balíčku Omnibus zahrнула právě revizi EUDR a zároveň, aby nařízení nezačalo platit, dokud nebude vše vyjasněné, upravené a schválené.

Foto: V. Vrecionová

Mění se i náhled na problematiku v Evropském parlamentu? Jaký postoj zaujímají nejsilnější politické frakce a největší státy Francie a Německo? Je podle vás reálné, že se podaří účinnost nařízení znovu odložit?

Ano, myslím si, že oproti minulému parlamentu teď trochu převládá racionalita. Velmi důležitý bude postoj evropských lidovců z EPP, kteří dříve návrh podporovali, ale nyní chápou, že to není dobrá legislativa. Hodně komunikují s kolegy z Německa, kteří se snaží vyvíjet velký tlak na předsdkyni Komise. Ti chápou, že toto nařízení v boji proti odlesňování nepomůže. Ve spojení jsem i s ministry několika zemí, kteří se sdružují v tzv. For Forest Group+, kam patří Slovinsko, Finsko, Švédsko, Francie a Rakousko. Všichni zmínění pracují na tom, aby se to nařízení změnilo. Takže i Francie velmi bojuje za změnu. Naděje ještě existuje a já věřím, že se to povede. Pokud Komise sama přijde s Omnibusem, tak věřím, že jí zároveň nezbyde nic jiného než odložit i účinnost nařízení o odlesňování.

Jak vnímáte postavení lesnictví v evropské debatě? Je podle vás dostatečně doceněno jako součást řešení klimatické krize, nebo je spíše vnímáno jako sektor, který je třeba regulovat?

Myslím si, že do nedávna lesnictví bylo naštěstí ve skrytu před regulačními choutkami. Bohužel v minulém mandátu se začala otázka lesů více diskutovat a nyní je snaha tento sektor více regulovat. A to jak v souvislosti s deforestací, nebo např. přes legislativu o monitoringu lesů. Připravuje se také strategie o biohospodářství, která má zohlednit právě roli lesů a lesnictví v řešení klimatické změny. Myslím si, že lesnictví je dobře ošetřeno na úrovni členských států, ale není doceněna jeho role. Řekla bych, že je tak trochu bráno jako samozřejmost, že lesy tu jsou a budou.

Jakým dalším strategiím či předpisům s vazbou na lesnictví se aktuálně věnujete v Zemědělském výboru?

Zemědělský výbor má na stole právě nařízení o monitorování lesů.

Evropská politika bývá často vnímána jako vzdálená a odtržená od reality běžného života. Za ochranu přírody se často schovává zbytečná byrokracie. Kde je podle vás hranice mezi legitimní ochranou životního prostředí a přehnaně ambiciózní regulací?

Máte pravdu, té regulace je až příliš. Já jsem pro ochranu životního

ho prostředí, ale ne formou regulací. Dávám přednost motivacím. Zrovna v oblasti ochrany životního prostředí je motivace účinnější než regulace. Pro ochranu životního prostředí potřebujete aktivní přístup, pozitivní přístup lidí nikoliv příkazy.

Spolu s dalšími europoslanci jste koncem ledna interpelovala Evropskou komisi kvůli informacím, že předchozí Komise pod vedením Franse Timmermanse vynaložila stovky tisíc eur na financování nevládních organizací, jejichž cílem bylo lobbvat u poslanců Evropského parlamentu. Odpověděla už Komise na vaši interpelaci? A pokud ano, co z její odpovědi vyplývá? Považujete přijatá opatření za dostatečná?

Ano, Evropská komise na naši interpelaci odpověděla. Z odpovědi ale nevyplývá prakticky nic nového – Komise se k problému postavila velmi vyhýbavě a pouze zopakovala obecná tvrzení, že financování projektů bylo v souladu s pravidly. Přitom sama Komise dříve uznala, že došlo k vážnému selhání – přinejmenším z hlediska transparentnosti a loajální spolupráce mezi institucemi.

Konkrétní opatření, která by zabránila opakování podobného jednání, Komise ve své odpovědi nepředstavila. Jako členka Evropského parlamentu to považuji za naprosto nedostatečné.

To, že si Komise prostřednictvím grantů platila organizace, jejichž hlavním cílem bylo ovlivňovat postoj europoslanců – tedy de facto lobbvat ve prospěch vlastních návrhů – považuji za zcela nepřijatelné. Je to nejen porušení důvěry mezi institucemi, ale především zásah do férovosti legislativního procesu.

Ing. Marie Růžková,
tajemnice SVOL

Praktická doporučení k implementaci EUDR

Ačkoliv SVOL trvale usiluje o zásadní zmírnění požadavků vytvořením další (bezrizikové) kategorie či další odložení EUDR, budeme našim členům i nadále poskytovat aktuální informace a poradenství v otázce praktické implementace EUDR. K tomu měly přispět i oba semináře pořádané SVOL v červnu letošního roku, na které chceme tímto článkem stručně navázat.

V dubnu odeslal SVOL dopis ministroví zemědělství požadující zřízení veřejného geoportálu umožňujícího zobrazení podkladových map, zákres pozemků v podobě bodů či polygonů a jejich export ve formátu GeoJSON do informačního systému (IS) EUDR. Takový geoportál je pro většinu menších nestátních vlastníků lesů, ale i některé vlastníky s lesním hospodářským plánem (LHP) jediným možným řešením, jak se s geolokalizací pozemků vypořádat. Je zcela nepřijatelné, aby si tito museli pořizovat drahé lesnické evidenční software (lesnické SW) jen kvůli implementaci EUDR.

Praktický postup vlastníků lesů při registraci a podání prohlášení o náležité péči (DDS) se bude lišit zejména podle zařízení lesa (LHP či LHO) a podle evidence lesní výroby (s využitím lesnického SW nebo bez něho). V případě **vlastníků (pachtýřů či jiných oprávněných držitelů lesa) s LHP využívajících lesnický SW** bude při registraci a podání DDS pravděpodobně převažovat „vlastní“ **aktivita vlastníka lesa**. Ve většině případů totiž nebude možné využít kompletních služeb tzv. zmocněného zástupce, tj. nechat se jeho prostřednictvím zaregistrovat a podat příslušné DDS (vlastníci s několika stovkami ha lesa zpravidla nesplňují kategorii fyzické

Ze semináře SVOL k EUDR 17. června v Kostelci nad Černými lesy

osoby či mikropodniku). To samozřejmě nevylučuje využití poradenských služeb SVOL obchodní, popř. i SVOL, za úhradu konkrétní poskytnuté služby, resp. vynaložených nákladů. Pokud však bude **takový vlastník lesa (včetně vlastníka nedisponujícího SW)** vzhledem k průměrnému počtu zaměstnanců (do 10 včetně), výši svého ročního čistého obrátu (do 18 mil. Kč včetně) a celkových aktiv (do 9 mil. včetně) náležet do **kategorie mikropodníků** (nesmí překročit ale-

spoň 2 z uvedených hodnot), může jak registraci, tak podání DDS řešit rovněž **prostřednictvím zmocněného zástupce** (sousedního většího vlastníka lesa, obchodní společnosti, svého OLH apod.). I v takovém případě zůstává vedení systému náležité péče (SNP) a sledování množství dřeva dodaného na trh ve vztahu k DDS povinností vlastníka lesa. Převažující využití služeb zmocněného zástupce lze předpokládat zejména **u vlastníků s LHO**.

Co se týče způsobu podání DDS včetně geolokalizace, je **nutné si předem odpovědět na tyto otázky:**

1. V jakém okamžiku a na jaké množství dřeva

Preferovanou možností z hlediska snížení administrativy je podání DDS před těžbou dřeva na základě těžebního projektu, smlouvy apod. na co nejdelší období (kalendářní či hospodářský rok, kvartál, popř. měsíc). Je zřejmé, že průběžné podávání DDS až po těžbě, např. až na základě záměru odvozu, je v provozních podmínkách lesního hospodářství nerealné.

2. Pro jakou územní jednotku (pozemek)

EUDR si lze zásadně usnadnit vytvořením geolokalizace pro celou organizační jednotku (polesí, pokračování na str. 9 »)

Oplocenky jen u nezajištěných lesních porostů?

JUDr. Ing.
Martin Flora, Dr.
advokát

Ačkoliv lesní zákon neomezuje výstavbu oplocení pro ochranu lesů před zvěří na věk lesních porostů, orgány státní správy lesů vyslovily v několika případech názor, že použití oplocení jako nejúčinnějšího prostředku k ochraně před škodlivým působením zvěře je přípustné pouze u nezajištěných lesních porostů. Přinášíme vyjádření jednoho ze správních soudů.

Český zákonodárce zakotvením práva každého vstupovat do lesa (§ 19 odst. 1 lesního zákona) vymezuje les jako prostor, který je až na výjimky volně přístupný veřejnosti. Aby byla volná přístupnost lesa zajištěna, je v ustanovení § 32 odst. 8 lesního zákona současně zakázáno les z důvodů vlastnických nebo za účelem omezení obecného užívání lesa oplocovat. Z tohoto zákazu jsou připuštěny pouze čtyři výjimky – oplocení lesních školek, obor, farmových chovů zvěře a oplocení zřízené k ochraně lesních porostů před zvěří, k nimž schválená, ovšem dosud nevydaná novela lesního zákona nově řadí i oplocení semenných sadů a přezimovacích obůrek. Vedle toho zůstává zachována i možnost zřízení oplocení vyplývající ze zvláštních právních předpisů (např. oplocení ochranných pásem podle zákona č. 254/2001 Sb., vodního zákona, oplocení zřízené podle zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky apod.)

K zákazu oplocování lesa bylo za dobu platnosti lesního zákona několik soudních rozhodnutí vyjadřujících mj. závěr, že omezení možnosti oplocovat lesní pozemek „sleduje legitimní cíle, jelikož taková regulace umožňuje obecné užívání lesa a v jeho rámci využítí funkcí lesa širokou veřejností (lze zde vyzdvihnout rekreační či relaxační funkci), dále pak umožňuje např. volnou migraci zvěře v lese a vede k zachování lesa ve stavu co nejvíce se blíží jeho původnímu stavu, tj. bez umělých překážek v podobě plotů“, přičemž zákaz podle § 31 odst. 8 lesního zákona postihuje i oplocení částečné, takže k jeho porušení „postačuje ..., že oplocení lesa ze tří stran ztíží, a tím omezí možnost vstupovat do lesa, nemusí tedy dojít k úplnému vyloučení možnosti vstupu.“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 11. 2011, č. j. 9 As 49/2011–59). Současně byl objasněn vztah mezi § 32 odst. 8 a ustanoveními § 20 odst. 4 lesního zákona opravňujícího vlastníka lesa udělit výjimku ze zákazu budování oplocení zakotveného v § 20 odst. 1 písm. b); správní soudy v této souvislosti opakovaně uzavřely, že vlastník lesa je oprávněn umožnit realizaci jen takového oplocení, které není § 32 odst. 8 lesního zákona zakázáno, a to s ohledem na zásadu, že nikdo nemůže na jiného převést více práv než má sám (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11.1.2007 č. j. 2 As 67/2005–64 či rozsudek Městského soudu

v Praze ze dne 17.9.2021 č. j. 10A 110/2020–54).

Budování oplocení lesních školek, obor a farmových chovů zvěře nebývá spojeno s většími výkladovými a aplikačními potížemi. V případě oplocení budovaného za účelem ochrany lesních porostů před zvěří však dochází ke střetu dvou proti sobě směřujících pravidel – na jedné straně povinnosti zajistit pro-

ní požadavků uvedených v § 5 vyhlášky č. 101/1996 Sb. třeba chápat jako minimální povinný rozsah, který je vlastník lesa povinen provádět především z důvodů, aby nepřiměřeným škodám v lese mohl včas předcházet, jejich povaha je preventivní. Preventivnost opatření stanovených vyhláškou spočívá především v tom, že jejich realizace je nápomocná při přijetí opatření v případě, kdy je zjištěno, že v lese vznikají nepřiměřené škody a pro rozhodnutí o způsobu, rozsahu a umístění ochranných opatření. Je na následném rozhodnutí vlastníka lesa, jakým způsobem (při splnění ust. § 5 odst. 1 vyhlášky) dospěje ke stavu, kdy již nebu-

shora citovaném rozsudku ze dne 8.6.2011 č. j. 3 As 11/2011–69 proto není důvod, pro který by použití oplocení i u dospělých porostů mělo být bez dalšího považováno za porušení zákazu zakotveného v § 31 odst. 8 lesního zákona.

K otázce mezí, v nichž je možné oplocení na ochranu lesa před škodami zvěří budovat, se v nedávné době vyjádřil i jeden ze správních soudů. S ohledem na skutečnost, že případ dosud není ukončen, jsou údaje o něm v dalším textu anonymizovány. V celé věci šlo o přezkum zákonnosti rozhodnutí orgánu státní správy lesů, který na prvním stupni uložil vlastníkově lesa postupem podle § 51 odst. 1

opatření na ochranu lesa před škodami zvěří ve výlučné kompetenci vlastníka lesa, mohou orgány státní správy lesů za účelem ochrany veřejného zájmu na přístupu veřejnosti do lesa korigovat způsob, jímž vlastník lesa svou kompetenci při přijímání opatření vedoucích k ochraně lesa vykonává. Orgány státní správy lesů jsou proto podle názoru soudu nadány též pravomocí posuzovat, zda vlastník lesa postupuje podle smyslu a účelu lesního zákona a mohou proto i v řízení o uložení opatření podle § 51 odst. 1 lesního zákona posoudit přiměřenost opatření, které vlastník přijal k ochraně před škodami zvěří. Soud přitom připustil, že nemusí být jednoduché dostát povinnosti chránit lesní porost před nepřiměřeným poškozením zvěří a současně splnit podmínku, aby přijaté opatření bylo přiměřené, současně však uvedl, že existují prostředky, kterými toho lze dosáhnout. Přitom zdůraznil, že by orgány státní správy lesů měly být při ukládání opatření k nápravě nápomocné a v maximální možné míře konkrétní, aby mohla být přijata taková opatření, která povedou k nápravě zjištěného závadného stavu, ale zároveň nepovedou k porušení jiné povinnosti.

Soud ovšem nepotvrdil správnost názoru, že ochrana lesních porostů oplocením je v souladu s ustanovením § 32 odst. 8 lesního zákona jen do fáze zajištění porostu. Zcela naopak uzavřel, že pro posouzení, zda je oplocení třeba k ochraně lesních porostů před zvěří, není podstatná pohnutka, která vedla k výsadbě dřevin, ale skutečný stav pozemku. Rozhodnutí orgánů státní správy lesů obou stupňů pak označil za nepřezkoumatelná, neboť odstranění oplocení bylo vlastníkově lesa uloženo s odůvodněním, že ochrana lesa před zvěří jeho prostřednictvím je zejména s ohledem na rozsah a technické provedení oplocení nepřiměřeně intenzivní, současně však bylo tvrzeno, že oplocení les před škodami zvěří nechrání.

Obecný závěr

Jakkoliv popisované rozhodnutí soudu představuje právní hodnocení situace, která je specifická a jedinečná, lze z něj dovodit obecný závěr, že oplocení na ochranu lesních porostů před škodami zvěří lze zřídit pouze za předpokladu, že pro jeho zřízení existují věcné důvody, tzn., že skutečně napomůže ke snížení rozsahu škod působených zvěří na přiměřenou úroveň, popř. je jeho zřízení nezbytné pro splnění povinnosti zakotvené v § 5 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 101/1996 Sb. Pokud tyto podmínky nejsou splněny, je orgán státní správy lesů oprávněn postupem podle § 51 odst. 1 lesního zákona, tedy uložením opatření k odstranění zjištěných nedostatků, vlastníkově lesa uložit, aby oplocení odstranil.

18. 7. 2025

Foto: Archiv VÚLHM

střednictvím zákazu zakotveného v § 32 odst. 8 lesního zákona mj. též možnost volné migrace zvěře v lese, na straně druhé pak povinnosti vlastníka, uživatele honitby a orgánu státní správy lesů dbát, aby lesní porosty nebyly nepřiměřeně poškozovány zvěří (§ 32 odst. 5 lesního zákona). Právní úprava i navazující judikatura jednoznačně nasvědčují závěru, že zájem na ochraně lesa před škodami zvěří převažuje nad zájmem na zajištění její migrace. V případě právní úpravy je prioritou zájem na ochraně lesa vyjádřena v ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 101/1996 Sb., ukládající vlastníku lesů nad 50 ha výslovně mj. výstavbu kontrolních oplocenek. Judikatura se pak v podobě rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 21.8.2019 č. j. 1 As 81/2019–50 a Městského soudu v Praze ze dne 18.2.2019 č. j. 8 A 84/2015–202-214 výslovně přihlásila k názoru (vyslovenému ČIŽP), že v ochraně lesa před zvěří je „nejúčinnějším krokem budování pevného oplocení kolem nově vysazených kultur.“ Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8.6.2011 č. j. 3 As 11/2011–69 je „(P)lně-

de docházet k nepřiměřenému poškození lesních porostů zvěří.“

Ačkoliv možnost výstavby oplocení za účelem ochrany před škodami zvěří není v ustanovení § 32 odst. 8 lesního zákona nijak vázána na věk ochraňovaných lesních porostů, byl ze strany orgánů státní správy lesů v několika případech vysloven názor, že použití oplocení jako nejúčinnějšího prostředku k ochraně před škodlivým působením zvěře je přípustné pouze u nezajištěných lesních porostů.

Tento názor považuji za vysoce sporný. Škodlivému působení zvěře jsou jednoznačně vystaveny i porosty desítky let zajištěné (typicky u škod loupáním). Za situace, kdy ČIŽP pravidelně kvalifikuje existenci oděrků vzniklých při těžbě a neošetřených do druhého dne ochranným přípravkem coby ohrožení životního prostředí v lesích vytvořením podmínek pro působení biotických a abiotických škodlivých činitelů, a tedy jako přestupek podle § 4 odst. 1 písm. c) zákona č. 282/1991 Sb., může být kvalifikován stejně i vznik násobně větších obnažených ploch loupáním zvěře. Ve světle závěrů Nejvyššího správního soudu vyjádřených ve

lesního zákona opatření k odstranění zjištěných nedostatků spočívající v povinnosti odstranit oplocení na pozemcích určených k plnění funkcí lesa specifikovaných v rozhodnutí, „neboť oplocení v daném místě zabraňuje vstupu do lesa a využívání lesa veřejností.“ Výroková část rozhodnutí byla opřena zejména o závěr, že oplocením jsou obehnané porosty již zajištěné, přičemž poukaz vlastníka lesa na skutečnost, že v těchto porostech byly provedeny četné podsady a dosadby za účelem zvýšení pestrosti jejich druhové a věkové skladby, označil orgán státní správy lesů prvního stupně za účelovou obranu. Rozhodnutí bylo následně v plném rozsahu potvrzeno odvolacím správním orgánem. Vlastník lesa se proti oběma rozhodnutím bránil podáním žaloby, v níž stejně jako v předchozím správním řízení poukazoval zejména na skutečnost, že oplocení bylo vybudováno na ochranu porostů před škodami zvěří a není proto se zákazem zakotveným v ustanovení § 32 odst. 8 lesního zákona v kolizi.

Soud při hodnocení postupu orgánů státní správy lesů dospěl předně k závěru, že i když je volba

Konference SVOL...

pokračování ze str. 2

vývojem novelizačního procesu zákona o myslivosti, předseda Komory církevních lesů zdůraznil potřebu jednotného a koordinovaného přístupu celé organizace navenek, přestože interní diskuse je legitimní a žádoucí.

Volby do vedení Komory obecních lesů

V odpolední části konference proběhla také členská schůze Komory obecních lesů. Do vedení komory byl opět zvolen její stávající předseda Ing. Jiří Svoboda, místopředsedou byl znovu zvolen Ing. Jaroslav Semerák a členy předsednictva Ing. Jiří Neshyba, Ing. Roman Šimek a Ing. Václav Zámečník.

Konference SVOL schválila návrh na úpravu příspěvkového řádu od 1. ledna 2025, který ruší slevu pro PEFC certifikované majetky, ale zároveň zavádí motivační slevu pro členy obchodující prostřednictvím SVOL obchodní s.r.o., hospodaření za loňský rok a rozpočet na rok letošní.

Volby do vedení SVOL

Předseda poděkoval za dlouholeté působení v orgánech SVOLu a mimořádný přínos pro činnost sdružení Ing. Stanislavu Janskému, a také Ing. Václavu Konopíkovi a Bc. Martinu Součkoví, kteří v letošním roce ukončili své působení v republikovém výboru.

Delegáti konference pak jednomyslně zvolili do čela SVOL opět Ing. Jiřího Svobodu, který byl jediným kandidátem. S opakovanou kandidaturou sice váhal vzhledem k pracovním povinnostem v Lesním družstvu obcí, silná podpora ze strany kolegů z republikového výboru i domovské Komory obec-

ních lesů jej však přesvědčila. Na dotaz, co považuje za největší úspěch ve funkci v uplynulých čtyřech letech reagoval: „Všechno, čeho SVOL dosáhl, je výsledkem společného úsilí většiny členů vedení a pracovníků SVOL. Nepochybným úspěchem byly kúrovkové kompenzace i vybudování nové formy společného obchodu se dřívím. Jistě máme zásluhu i na tom, v jakém stavu je nařízení vlády č. 30/2014. Podařilo se prosadit schválení novely lesního zákona a máme za sebou také obrovské množství mravenčí neviditelné práce při řešení novel řady zákonů a vyhlášek a koncepčních materiálů, které naplňovaly po celé čtyři roky náš každodenní program“.

K tomu, co čeká nový republikový výbor SVOL v nejbližší době, Jiří Svoboda uvedl: „Během dalšího funkčního období nás čeká celá řada velkých výzev, jako jsou EUDR, naplňování nařízení o obnově přírody, novela zákona o myslivosti, nastavení pravidel pro ekosystémové platby a celá řada dalších důležitých jednání, která mají za cíl zabránit neustálé snaze omezovat a komplikovat hospodaření v lesích. Jistě dojde k celé řadě změn spojených s volbami do Poslanecké sněmovny. Bude muset navazovat nové kontakty a řešit některé problémy od počátku. Musíme dále rozvinout společný obchod. Je třeba se pokusit nahradit Lesnicko-dřevařský fond, který se nepodařilo prosadit v novele lesního zákona. Zkrátka zlepšovat podmínky hospodaření a podporovat legislativní změny respektující skutečné potřeby lidí spjatých s krajinou a lesem“.

Praktická doporučení...

pokračování ze str. 7

lesnický úsek, revír), lesní hospodářský celek (LHC) nebo v případě drobných vlastníků pro celý lesní majetek (vlastnický separát LHO). V závislosti na konkrétní lokalizaci lesního majetku tím samozřejmě více či méně stoupá i riziko znečištění obchodu se dřevem při podání „opodstatněné obavy“. Geolokalizace po jednotlivých, různých velkých jednotkách prostorového rozdělení lesa (oddělení, dílec, porost, porostní skupina) je rovněž možná, vzhledem k pracnosti a potenciální chybovosti ji však lze doporučit ve specifických případech, zejména u malých majetků s jediným lesním porostem k těžbě, pozemků nakoupených či směněných v průběhu roku, nelesních pozemků prohlášených za les, jednotlivých pozemků ve spoluvlastnictví, pozemků v územích se zájmy ochrany přírody či v okolí větších měst apod. Dle velikosti územní jednotky se potom do IS EUDR zadává (importuje) buď bod (do 4 ha) nebo polygon (na 4 ha).

3. Jakým způsobem

U vlastníků s LHP disponujících lesnickým SW bude zřejmě převážovat vytvoření příslušného souboru GeoJson nad digitálními daty LHP ve formátu xml v lesnickém SW. Tvůrci SW již toto řešení nabízejí a na žádost vlastníka lesa mu soubor GeoJson pro jím zvolenou územní jednotku a časové období vytvoří. Vedle možnosti importu souboru GeoJson je k dispozici také automatizované řešení pro přímou komunikaci s IS EUDR (API). Ruční zadání geolokalizace v IS EUDR si lze v praxi představit pouze ve výše uvedených specifických případech

do výměry 4 ha (zadáním bodu). I to je vzhledem k mapovému podkladu dostupnému v IS EUDR problematické. Určitou možností do budoucna pro vlastníky s LHP i LHO bez lesnického SW, kteří nebudou chtít využít služeb zmocněného zástupce či poradenských služeb, by měl být právě veřejný geoportál. Ten by měl být dle odpovědi ministra zemědělství zpřístupněn nad daty LHP a LHO v rámci lesnického LPIS (fLPIS).

Z praktického pohledu je nutno ještě zdůraznit **různé role a s nimi spojené různé povinnosti vlastníka lesa dle EUDR v dodavatelských řetězcích dřeva**. Pokud např. vlastník lesa disponuje vlastním pilářským provozem, musí pro obchodované produkty (řezivo, piliny a odřezky, drobné dřevařské výrobky apod.) rovněž podat DDS včetně příslušné geolokalizace původu dřeva. Nejsložitější situace nastává v případě kumulace různých činností, kdy může být vlastník lesa hospodářským subjektem z pozice prvovýrobce i zpracovatele dřeva (např. pokud současně vlastní pilu). Dále může být zmocněným zástupcem (při výkuech dříví od jiných vlastníků), popř. i obchodníkem (při prodeji dřeva). Zde může v praxi docházet k neúmyslným administrativním pochybením, které však lze dle EUDR bohužel rovněž sankcionovat. V případě výkupů dřeva zmocněným zástupcem nelze nezmínit vyšší riziko porušení EUDR vzhledem k často obtížnému získání informací o původu dřeva (v případě některých obchodníků, popř. i drobných vlastníků lesa).

Praktický postup registrace, podávání DDS (včetně DDS podá-

vaných za vlastníky zmocněným zástupcem) a přidělování rolí uživatelům v IS EUDR (dalším zaměstnancům hospodářského subjektu či zmocněného zástupce) je podrobně popsán v **Uživatelské příručce k informačnímu systému EUDR**, která je k dispozici v českém jazyce pod odkazem <https://nli.gov.cz/portfolio/informace-system-registr-nalezite-pece-o-odlesnovani/>

Zejména **registrace uživatele IS EUDR** je poměrně složitým úkolem, který vyžaduje „chytrý“ mobilní telefon, zadání a ověření identity konkrétní fyzické osoby a její přístup k e-mailu. Při následném zadávání hospodářského subjektu jsou potřebné identifikační údaje (č. EORI nebo DIČ, u fyzických osob rodné číslo bez lomítka). V případě využití služeb zmocněného zástupce je navíc nezbytná oboustranně podepsaná plná moc. **Vedle Národního lesnického institutu (NLI) se lze ve věci registrace obracet i na SVOL obchodní, popř. SVOL.**

Pro vlastní podání DDS je nutné disponovat předpokladem těžeb pro zvolené časové období (včetně nahodilé těžby), výčetem obchodovaných dřevin a sortimentů dřeva v členění dle EUDR. Dále jsou nezbytná data LHP, popř. LHO, ve formátu xml. Následně se v lesnickém SW, popř. veřejném geoportálu, vytvoří soubor GeoJson pro celý majetek či jeho či různě velkou část (LHC, úsek atd.). **Vedle NLI se lze v této věci obracet rovněž na SVOL obchodní, popř. SVOL.**

Ing. Tomáš Dohnanský, SVOL

PREZENTACE
A INFORMACE
ZE SEMINÁŘŮ
SVOL K EUDR

Stabilní růst a nové výzvy: Jak si vedla obchodní společnost SVOL v roce 2024

Zeptali jsme se jednatele SVOL obchodní s.r.o. Ing. Petra Krále

Jak hodnotíte uplynulý rok? Jaké byly hlavní obchodní aktivity společnosti v loňském roce?

Myslím, že mohu s odpovědností říci, že to byl rok velmi hektický, ale pro společnost s pozitivními výsledky. Jak to tak bývá, i trh se dřívím nám připravoval nové výzvy a překvapení. Naší hlavní činností byl opět nákup a prodej surového dříví různých dřevin a sortimentů. Objem zobchodovaného dříví byl o 62 tis. m³ vyšší než v roce 2023 a dosáhl výše 225 tis. m³. Načerpali jsme také nové zkušenosti z aukcí cenových sortimentů.

Z ekonomického hlediska zmíním celkový roční obrát ve výši 393 mil. Kč a kladný hospodářský výsledek ve výši 621 tis. Kč po zdanění. Jako zásadní milník spatřuji splacení všech počátečních provozních úvěrů.

Navýšil se počet obchodujících členů SVOL? Rozšířilo se portfolio obchodovaných produktů a odběratelů?

Celkový počet našich dodavatelů byl v roce 2024 ustálen na počtu 166. Oproti roku 2023 je to nárůst o 24 %, tedy o 34 subjektů. Převážná většina z nich byli členové SVOL. Nutno také zmínit, že 92 % dříví nakupujeme z členské základny.

Naším dodavatelům nabízíme v podstatě každé čtvrtletí nějakou novinku na straně odběratelské, nebo výzvu k rozšíření společného obchodu. Během roku 2024 se podařilo navýšit portfolio odběratelů na 43. Věřím, že někteří budou určitě stabilními odběrateli i v dalších obdobích.

Obchodujete také např. energetické dříví?

Je to aktuální téma, o které se zajímáme, a chceme se jím i nadále zabývat. Snažíme se přinést nové odběratele na vlákninové sortimenty. Naše společnost zatím nemá energetický certifikát SURE, tak abychom mohli energetické dříví vykupovat vlastním jménem a uvádět jej na trh. Každopá-

ně máme nyní nastaven systém umožňující tento sortiment (klest atd.) poptat, následně nacenit a zprostředkovat jeho prodej. Vidím v tomto směru pro členy SVOL zajímavý prostor, jak lépe zhodnotit některé sortimenty a dřeviny.

Budete pokračovat v organizování nebo spolupořádání dražeb cenových sortimentů?

Rádi bychom v trendu, který jsme započali v roce 2024, pokračovali i v další dražební sezóně. Naše spoluúčast na prezenčních dražbách byla důležitou aktivitou, ve které jako lesník vidím cestu k zobchodování těch nejlepších sortimentů, které v lese vypěstujeme. Ze zkušeností z roku 2024 a 2025 se budeme snažit poradit prodávajícím, jak připravit dříví k dražbě a jaké dřeviny a sortimenty bude vhodné pro další dražební sezónu připravit. Všechny členy SVOL budeme na přelomu léta a podzimu tohoto roku informovat o termínech všech prezenčních dražeb v nové dražební sezóně.

Jaká je aktuální situace na českém či spíše evropském trhu se dřívím?

Pro vlastníky lesů je situace příznivá. Na středoevropském trhu je nedostatek jehličnaté kulatiny (hlavně smrku) a ceny jsou tím pádem zajímavé. V důsledku nedostatku jehličnatých kulatin sahají někteří „paletáři“ po vý-

běrech z vláknin a měkké listnaté pořezuschopné hmotě. Snad všichni bychom uvítali vyšší ceny jehličnatých a listnatých vláknin. Jehličnaté vlákenniny je z důvodu realizace probírek mírný přebytek, a tak nelze předpokládat zvýšení ceny. S odbytem listnaté vlákenniny je to v některých oblastech problém, protože stále chybí větší zpracovatel.

Jak se připravujete na aplikaci nařízení EUDR? Plánujete poradenství pro své dodavatele, případně další vlastníky lesů?

Tématu se věnujeme delší dobu a snažíme se načerpat informace na seminářích a konzultacích s Národním lesnickým institutem. Naše obchodní společnost je v EUDR zaregistrována a má přidělené všechny dostupné role. Jako zplnomocněný zástupce máme za sebou úspěšné registrace malých i větších vlastníků lesů. Jsme připraveni poskytovat odbornou radu, i praktické zajištění systému EUDR.

Den otevřených lesů 2025: Lidé si opět našli cestu do lesa za zážitkem

Podívejte se na reportáž a fotogalerii na Kouzlolesa.cz

SVOL a jeho členové uspořádali 17. května již čtvrtý ročník oblíbené akce Den otevřených lesů. Navzdory občasným deštovým přeháňkám se na třiceti místech po celé republice sešly tisíce návštěvníků. Ti měli možnost zažít les jinak – blíž lidem, kteří se o lesy starají, s porozuměním a nezapomenutelnými zážitky.

Les blíž lidem – i v dešti

Návštěvníky čekal pestrý program, mohli si vychutnat například komentované procházky, ukázky práce s koňmi i těžkou lesní technikou, tvořivé dílny, lesní hry nebo občerstvení z lokálních surovin. Každé místo nabídlo vlastní formu – někde šlo o komornější setkání, jinde o událost pro stovky lidí. Pořadatelé program často zaměřili na rodiny s dětmi. Ale... vrátilo se i mimořádně povedené pivo Lesmistr z Městského pivovaru Domažlice.

„U nás se akce nesla hodně v duchu dětí. Máme v okolí hodně mladých rodin a jsme za to rádi. Děti jsou budoucností lesa a přírody – a když je zaujmeme teď, je šance, že jim les zůstane blízky

i v dospělosti,“ říká Jan Kopáček, lesní správce ze společnosti Městské lesy Český Brod.

Pro některé šlo o premiéru. „Byl to náš první ročník a máme z něj radost. Dorazily desítky lidí, ukázali jsme jim, jak v lese pomáhá kůň, a povídali si o tom, co všechno práce v lese obnáší. Líbilo se nám to a věřím, že i návštěvníkům,“ doplňuje Josef Hájek ze společnosti Lesy Žlutice s.r.o.

Veřejnost oceňuje blízkost, odbornost i lidský přístup

Dlouhodobým cílem Dne otevřených lesů je přiblížit práci nestátních vlastníků a trvale udržitelný způsob hospodaření, který zajišťuje nejen produkci dřeva, ale i funkce lesa důležité pro krajinu a společnost.

„Den otevřených lesů je pro nás příležitostí, jak široké veřejnosti ukázat, že přírodě blízký způsob a vysoká úroveň lesnického hospodaření je zárukou trvalého a vyrovnaného plnění všech funkcí lesa. Zájem lidí nás těší a dává nám energii do další práce,“ říká Radek Koudela, vedoucí lesní výroby a obchodu se dřívím, Kinský Žďár, a.s.

Příjemnou atmosféru potvrdila i Karin Hendrickx, majitelka lesa na Písecku: „Největší radost má člověk z každého zažehnutého ohničku zájmu – když vidíte v očích lidí nadšení, když děkují a mluví o tom, co všechno si odnášejí. To pro les potřebujeme. To potřebuje příroda.“

Silná mediální i online podpora

Letošní ročník přilákal 4 469 návštěvníků, pomohla o něm dát vědět široká mediální podpora. Ze strany SVOL vznikly tři tiskové zprávy a do propagace byl zapojen celý mediální mix – print, on-line,

TV i rozhlas. Na sociálních sítích SVOL proběhlo 27 výstupů včetně příspěvků, reels a soutěží, které zaznamenaly vysokou míru zapojení. Kvízy, hádanky a interaktivní příspěvky oslovily tisíce uživatelů, kteří se tak zábavnou formou seznámili s tématy lesnictví. Video upoutávka měla přes 9 000 zhlédnutí na Facebooku a YouTube, přičemž nechyběla ani na portálu Kudy z nudy a v tematických skupinách.

Silní partneři, kvalitní podpora pořadatelům

Partnerem akce byl opět Lesní svět, který zapůjčil pořadatelům mobilní hrací prvky pro děti a poskytl zajímavé slevy na celý sortiment. SVOL dodal editovatelné plakáty, grafiku pro sítě, podklady ke kvízům

Příští ročník DOL se uskuteční 23. 5. 2026

a zhotovení dárkových předmětů s lesnickou tematikou pro děti.

Novinkou byl také relaunch webu www.denotevrenychlesu.cz, který nyní nabízí přehlednější strukturu a nové rubriky.

Výzva pro příští ročník

Akce se konala pod osobní záštitou ministra zemědělství Marka Výborného, který ji komentoval slovy: „Den otevřených lesů je každoroční příležitost, jak si připomenout důležitost lesů a lidí, kteří se o ně starají. Ta má nyní také možnost vidět, kolik odborné a různorodé práce je za tím, aby byly lesy v dobrém stavu. A za to lidem, kteří o ně pečují, děkuji.“

Předseda SVOL Jiří Svoboda uzavírá: „Rád bych vyzval všechny členy SVOL, aby zvážili zapojení do příštího ročníku. Nemusí to být velká akce – i malý výlet, exkurze nebo setkání může veřejnosti otevřít oči. Každý počín se počítá a každý pořadatel pomáhá růst důvěře veřejnosti v naši práci.“

Jana Divišová, PR manager

Městské lesy Znojmo, p. o.

Město Bělá nad Radbuzou

Karin Hendrickx

Lesy a statky Tomáše Bati, spol. s r.o.

Město Rožmberk nad Vltavou

Městské lesy Volary s.r.o.

Domažlické městské lesy spol. s r. o.

Lesy města Brna, a.s.

Výsledky auditů certifikace lesů PEFC aneb „není výpalné jako výpalné“

Také v roce 2024 probíhaly interní audity certifikace lesů PEFC prováděné tehdy ještě Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHÚL). Zásadní (pro vlastníky lesů jistě příjemnou) novinkou těchto auditů bylo razantní snížení auditovaných subjektů na 50 % dřívějšího počtu. Konkrétně byly audity provedeny na 30 lesních majetcích (lesních hospodářských celcích /LHC/). Celkem bylo vystaveno 6 neshod se známkou 1, což při zohlednění nižšího počtu auditovaných LHC oproti roku 2023 znamená mírný pokles. Konkrétně se jednalo o tyto neshody:

NESOULAD V KRITÉRIU	DRUH NESHODY	POČET NESHOD 2024
2.4.2c	Přes prokazatelně provedená opatření ochrany lesa došlo k významnému poškození lesních porostů	2
2.1.2b	Vlastník aktivně nepodporuje biologickou ochranu lesa	1
2.1.2c	Absence smlouvy o likvidaci použitých obalů po chemických látkách s firmou specializovanou na asanaci nebezpečného odpadu	1
6.1.2b	Absence smlouvy o licenčním užívání ochranné známky a loga PEFC	1
6.4.2c	Absence smlouvy o pracovnělékařských službách	1

Co se týče druhů neshod, tak oproti roku 2023 zcela chybí „nepodpora“ rekreační funkce lesa a řada administrativních neshod spočívajících např. v absenci záznamů o předání pracoviště, platného osvědčení pro používání přípravků na ochranu rostlin či záznamů o po-

užití biologicky odbouratelných olejů a kapalin. Dále bylo v roce 2024 vystaveno celkem 55 příležitostí ke zlepšení (PKZ), tj. při zohlednění počtu LHC rovněž o něco méně než v roce 2023. Jednalo se o tyto nejčastější PKZ:

DRUH PKZ	POČET PKZ 2024
Zintenzivnit podporu biologické funkce lesa	11
Dbát zvýšené opatrnosti při zalesňování nepůvodních dřevin podle závazného stanoviska orgánu ochrany přírody	5
Doplnit do smluv s dodavateli prací požadavek na dodržování certifikačních kritérií	4
Vybudovat chybějící kontrolní a srovnávací plochy	4
Zaměřit se na výchovu v porostech do 40 let (plnění minimálního plošného rozsahu)	4
Digitalizovat LHE (použití vhodného software)	3
Zvýšit podíl listnatých dřevin při umělé obnově	3
Zvýšit podporu rekreační funkce lesa	3
Prohloubit spolupráci s lesnickým výzkumem	3
Upravit stavy spárkaté zvěře	2
Zaměřit se na uznání zdrojů RM a případnou účast v Národním programu ochrany genových zdrojů	2
Zaměřit se na podporu a větší využití přirozené obnovy	2
Zkvalitnit propagaci certifikace PEFC	2
Jiné (po jednom případě)	7

V případě druhů PKZ je s výjimkou výrazného zlepšení ve výchově lesa a ve využití přirozené obnovy podobná situace jako v roce 2024, nedostatečná je zejména podpora biologické funkce lesa. Nově byly zaznamenány nedostatky při umělé obnově nepůvodních druhů lesních dřevin, pomístně nižší podíly listnatých melioračních a zpevňujících dřevin (MZD) ve srovnání s jehličnatými MZD nebo úplná absence spolupráce s lesnickým výzkumem. Z připravovaných změn standardu PEFC v roce 2025 musím uvést potřebu zesouladit kritéria a indikátory PEFC s již téměř schválenou novelou lesního

zákona, popř., pokud se stihne přijmout, i novelou zákona o ochraně přírody a krajiny. V této souvislosti **plánujeme seznámení účastníků certifikace PEFC se schválenými novelami právních předpisů formou on-line proškolení.** Co se týče výhrad ke smysluplnosti certifikací lesa obecně či jejich označování jako „výpalného“, tak nemohu nezmínit některá fakta. V době vzniku certifikačních systémů v ČR na přelomu tisíciletí i několikrát během následujících 20 let pomohla certifikace PEFC ustát extrémní tlak některých ekologických organizací či „prohlášení vědců“ spočívajíc

cí v požadavcích na neadekvátní omezování lesního hospodaření. Pokud by tato protiváha jiných, primárně ekologicky orientovaných certifikací nespátřila světlo světa, možnosti vlastníků lesů svobodně nakládat se svým lesním majetkem by se postupně, ale trvale zmenšovaly. Také o rozdílných nákladech na jednotlivé certifikace lesů (až řádově) toho již bylo v minulosti na-

psáno dost. Z dalších skutečných výhod certifikace PEFC lze jmenovat osvobození majetků do 100 ha od poplatku za certifikaci, loňské prodloužení platnosti osvědčení PEFC ze 3 na 5 let a automatické zasílání bezplatné licenční smlouvy na používání loga PEFC všem účastníkům certifikace. Tím spíše je s podivem, že na nedávném semináři k ochraně lesů dostal prostor ke svému vystoupe-

ní (a k napsání článku do sborníku) pouze zástupce jednoho ze dvou stávajících certifikačních systémů. Přitom i certifikace PEFC obsahuje celou řadu požadavků jdoucích nad rámec účinné lesnické legislativy, a to včetně oblasti ochrany lesa (viz např. článek v Lesnické práci z roku 2023). Ing. Tomáš Dohnanský, SVOL Odborný poradce v lesnictví a ochraně přírody

AKTUÁLNÍ PŘEHLED ROZLOHY CERTIFIKOVANÝCH LESŮ VE VYBRANÝCH ZEMÍCH EVROPY A GLOBÁLNĚ

Členská základna PEFC

Statistika, fakta a čísla

297 miliónů hektarů lesů na světě je PEFC certifikováno

49 zemí má PEFC schválený národní systém certifikace lesů

46 zemí má PEFC certifikované lesy

PEFC má **33 mezinárodních členských organizací** po celém světě

V roce 2024 vzrostla rozloha PEFC certifikovaných lesů v Africe, Asii, Jižní Americe a v Severní Americe. Proběhla certifikace prvních lesních oblastí v Kamerunu, Demokratické republice Kongo a Severní Makedonii. Největší nárůst plochy PEFC certifikovaných lesů byl loni zaznamenán v USA a Kanadě (SFI) o 6 mil. ha, dále v Demokratické republice Kongo o 1,1 mil. ha a Brazílii o 1 mil. ha.

Plocha lesů s certifikací PEFC se celosvětově zvýšila o více než **2 miliony hektarů**

Národní členové reprezentují PEFC v **57 zemích**

>29 800 společností na světě je držitelem PEFC COC certifikátu

Celosvětově je systémem PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification) certifikováno přibližně 294 mil. ha lesních porostů, zatímco podle standardu FSC (Forest Stewardship Council) je to asi 165 mil. ha.

Aktuální údaje vybraných evropských zemí jasně dokládají převažující volbu vlastníků lesů a dlouhodobý trend v rozšíření těchto dvou mezinárodních systémů certifikace trvale udržitelného lesního hospodaření.

ROZLOHA LESŮ CERTIFIKOVANÝCH PODLE PEFC A FSC VE VYBRANÝCH ZEMÍCH EVROPY

ZEMĚ	PEFC (ha)	FSC (ha)
ČR	1 764 942	87 674
Německo	8 846 546	1 229 388
Polsko	7 259 520	4 944 974
Slovensko	1 098 326	575 227
Rakousko	3 442 605	587
Itálie	1 060 943	141 004
Francie	5 896 646	175 090
Španělsko	2 844 983	848 340
Globálně	294 mil.	165 mil.

Zdroje: www.pefc.org (1.3.2025) www.fsc.org (1.7.2025)

PŘEDSTAVUJEME

Ing. Pavel Bambula: Les je pro mě prací i srdeční záležitostí

Prokurista Lesního družstva obcí Měřín Ing. Pavel Bambula zasvětil celý svůj profesní život lesnictví. Ač nevyrůstal v lesnické rodině, už od dětství věděl, že jeho místo je mezi stromy. Při řízení hospodaření na téměř tisíci hektarech obecních lesů se dnes potýká s následky kůrovcové kalamity a pomáhá vracet lesům rozmanitost i stabilitu.

„Pocházím z menší vesnice a moje rodina neměla s lesnictvím nic společného, ale do přírody – a hlavně do lesa – mě to táhlo od malička,“ vzpomíná Pavel Bambula. Prvním krokem k vysněné profesi byla Střední lesnická škola v Písku, následovaná Lesnickou fakultou v Brně. Po krátkém působení za katedrou základní školy nastoupil v roce 2004 jako lesník do Lesního družstva obcí Měřín (LDO Měřín), kde v roce 2018 převzal roli prokuristy.

Přestože mu život nabídl i jiné profesní zkušenosti, zůstal věrný lesnictví. „Napadlo mě to snad jen v těžkých chvílích při kůrovcové kalamitě, ale vždy to rychle pominulo. Moje práce se totiž stala i mým koníčkem. Děláním to, co jsem si v mládí vysnil – a dělám to rád,“ říká otevřeně.

LDO Měřín hospodaří na majetku 15 obcí v okresech Jihlava a Žďár nad Sázavou. Jedná se o rozlohu 940 hektarů, v nadmořských výškách mezi 460 a 694 metry. „Podle LHP z roku 2018 tvořil smrk 80 % plochy a 88 % zásoby. Tato čísla ale vzala za své s nástupem kůrovcové kalamity, která začala koncem roku 2017 a naplno udeřila v letech 2019 a 2020. Roční těžba tehdy dosahovala až devíti etátů,“ popisuje situaci pan Bambula. Těžce byly postiženy především porosty starší padesáti let, částečně i ty mladší. Následná obnova už je téměř u konce – zalesněno bylo přes 300 hektarů pomocí 1,5 milionu sazenic. „Snažíme se o smíšené porosty smrku a modřínu, s využitím přirozené obnovy buku a olše. Obnova ale naráží na překážky – mráz, sucho

a škody zvěří. Přesto už některé porosty dosáhly fáze zajištění,“ dodává.

Specifický je i způsob hospodaření v rámci družstva. „Práce

s majetkem patnácti obcí, střídání statutárních orgánů po čtyřech letech a výpočet nájemného přinášejí určité komplikace. Na druhou stranu to vyžaduje systematickosti a důslednost, což má i své výhody.“

Na otázku, jak vnímá novelu lesního zákona, reaguje pragmatik: „Je určitě dobře, že byla po třiceti letech schválena. Vítám prodloužení doby obnovy a zajištění porostů, snížení obmýtí i závazných ukazatelů. Dává to větší volnost hospodářům v terénu.“ Co však v novele podle něj chybí, je například reforma státní správy lesů nebo usnadnění sdružování drobných vlastníků.

Pavel Bambula oceňuje roli SVOL, jehož je Lesní družstvo Měřín členem od roku 1996. Do chodu sdružení se v letošním roce aktivně zapojil i na celostát-

ní úrovni, kdy byl jako nový předseda regionální organizace SVOL pro Vysočinu zvolen také zástupcem regionu v republikovém výboru. „Pro lesní majetky je SVOL jednoznačně přínosem. Je to nejsilnější lesnická organizace pro nestátní vlastníky a má skutečný vliv na dění v oboru. Členství je i symbolem určité prestiže. Jednotlivec toho nezmůže tolik jako silná a jednotná organizace,“ uzavírá.

PŘÍŠTĚ:

Ing. Pavel Cekota,
Lesy města Chebu, s. r. o.,
nový předseda
Karlovarského regionu
a člen republikového
výboru SVOL

Novela zákona o lesích a další... pokračování ze str. 4

opatření relevantních pro lesnictví – bude nově soutěžit o prostředky v rámci širšího rozpočtu, který zahrnuje také politiku soudržnosti, rybolov, zemědělství a rozvoj venkova. To představuje výrazný odklon od dosavadního způsobu financování. Členské státy budou mít možnost zahrnout podporu modernizace techniky, včetně lesní techniky, do svých strategických plánů, pokud tyto investice budou v souladu s klimatickými a environmentálními cíli.

Česká republika bude muset připravit návrh nového strategického plánu v průběhu let 2025–2026. SVOL proto v nejbližší době zahájí intenzivní jednání s Ministerstvem zemědělství.

Nařízení EU o monitoringu lesů

24. června přijala Rada pro zemědělství svůj obecný přístup (podpora: 24 členských států, hlasování se zdržely Rakousko a Belgie, proti Německo). Rakousko, Finsko, Litva, Švédsko a Slovinsko zveřejnily před zasedáním společné prohlášení s přetrvávajícími výhradami k návrhu. S návrhem, který předložila Evropská komise, SVOL zásadně nesouhlasí a v minulosti v této věci opakovaně jednal s Ministerstvem zemědělství a Národním lesnickým institutem. Obecný přístup Rady výrazně snižuje zbytečnou administrativní zátěž, odstraňuje povinné mapování na úrovni EU a kontroverzní požadavky na dálkový průzkum Země. Základem pro unijní data by dle Rady měly být národní zdroje dat a stávající monitorova-

cí systémy členských států. Rada žádá používání pouze ověřených ukazatelů a dobrovolnost nových ukazatelů. Kvůli obavám z ochrany údajů požaduje vypuštění nejasného pojmu „lesní jednotka“ z návrhu. Rada také požaduje zrušení povinnosti integrovaných národních lesnických plánů – zůstávají v pravomoci států. Hlasování ve smíšeném výboru Evropského parlamentu je plánováno na 23. září.

Klimatický cíl EU do roku 2040

Evropská komise zveřejnila 2. července návrh na aktualizaci klimatického zákona EU. V tomto návrhu stanovuje nový cíl pro rok 2040: snížit čisté emise skleníkových plynů o 90 % oproti úrovním z roku 1990. Tento cíl má být dosažen postupně, podle navržené emisní trajektorie.

Revidovaný klimatický zákon bude mít přímé právní důsledky pro nadcházející legislativní nástroje EU v oblasti klimatu týkající se odvětví založených na využívání půdy, zejména pro nařízení LULUCF, které je v současné době předmětem hodnocení. Zpravodajem návrhu v Evropském parlamentu je český europoslanec Ondřej Knotek (ANO, Patrioti), který 24. července předložil návrh na zamítnutí návrhu s tím, že návrh je příliš ambiciózní a povede ke ztrátě konkurenceschopnosti evropského průmyslu vůči světovým ekonomikám. Výbor pro životní prostředí EP má o návrhu hlasovat 23. září. O legislativě budou samozřejmě rozhodovat

i členské státy. Česko již avizovalo, že s navrhovaným cílem Komise nesouhlasí.

Nature Credits

Evropská komise zveřejnila 7. července svůj plán tzv. přírodních kreditů, které by podle ní mohly být klíčovým nástrojem pro odměňování činností příznivých pro přírodu prostřednictvím soukromých investic podobně jako například uhlíkové kredity.

Základem systému má být certifikace, která bude potvrzením, že bylo dosaženo měřitelných výsledků v oblasti biodiverzity. Po úspěšném dosažení a ověření výsledků se přírodní kredit stane obchodovatelnou jednotkou, kterou lze registrovat, sdružovat, ukládat do bank a obchodovat. Komise zřizuje novou expertní skupinu Komise pro přírodní kredity. O nominaci do skupiny se uchází kolegové z naší partnerské organizace CEPF. Do 30. září má být také otevřena možnost zpětné vazby k návrhu Komise.

Nový status ochrany vlka

24. června byla v Úředním věstníku EU zveřejněna směrnice (EU) 2025/1237, kterou se mění směrnice o stanovištích ve vztahu ke statutu ochrany vlka. Úroveň ochrany vlka se změní z „přísně chráněného“ na „chráněného“. Tato směrnice vstoupila v platnost 14. července 2025. Podle článku 2 odst. 1 jsou členské státy povinny ji transponovat do svého právního řádu do 15. ledna 2027. Nový status poskytne členským státům větší flexibilitu při řízení populací vlků.

Ing. Marie Růžková

SVOL-komora soukromých lesů... pokračování ze str. 2

Společně s Asociací soukromého zemědělství jsme se kromě jiného v memorandu dohodli na poskytování vzájemné odborné a mediální podpory v oblasti zemědělství, lesnictví, rozvoje venkova a jeho ekonomiky a péče o krajinu. Naše organizace se rovněž dohodly, že budou vzájemně koordinovat činnost v rámci odborných pracovních skupin Ministerstva zemědělství a k vzájemné výměně informací. Asociace soukromého zemědělství je početně velká organizace, která zastupuje hrdé sedláky, kteří fakticky žijí na venkově a utváří její kulturní krajinu. Několikrát jsem

se zúčastnil jako host vyhlášených vítězů v jejich programu Pestrá krajina, kde zazněly příběhy hospodářů, kteří pečují o krajinu komplexně a hlavně příkladně. Stejně tak rodiny, které restituovaly lesní hospodářství, dostaly do své péče i jiné pozemky než lesní, jako rybníky, louky, remíze a jiné nemovitosti na venkově. A zde je to naše propojení v tématech. Máme širokou škálu stejných priorit, které v krajině musíme neustále řešit. Důležitost témat bude přinášet čas a možná i podzemní volby.

Ing. Richard Podstázký, předseda SVOL-komory soukromých lesů

PŘIPRAVUJEME

- **PŘEBORY SVOL** v loveckém pětiboji o putovní pohár předsedy SVOL – 30. ročník střelecké soutěže
5. 9. 2025 – střelnice Provozce, Písek
- **EXKURZE SVOL, MZe a SZIF ve dnech 8.–10. září 2025**
– Demonstrační objekt Lesů ČR s. p. Vlára – přírodě blízké hospodaření v bukových porostech
– Arcibiskupské lesy a statky s. r. o., polesí Kroměříž – hospodaření na lužních stanovištích, hospodaření BK a DB na svazích Chřibů, využití evropských dotačních prostředků.
- **SEMINÁŘE SVOL k novele lesního zákona** s výkladem JUDr. Ing. Martina FLORY, Dr.
5. 11. 2025 – penzion Nový Rybník, Obořiště (poblíž Dobříše)
11. 11. 2025 – zámek Kostelec nad Černými lesy
19. 11. 2025 – Lovecká chata, Horka nad Moravou u Olomouce

Zájemci o členství ve SVOL jsou vítáni. Pro další informace se obraťte na naši kancelář v Pelhřimově, nebo navštivte webové stránky www.svol.cz. Sledovat nás můžete na Facebooku, YouTube, LinkedIn a na Instagramu. Více o lesích také na našem webu www.kouzlolesa.cz